VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 67
THỨ HAI
28.10.2024 (26.9 Giáp Thìn)
Số 130 (4107)
www.baovanhoa.vn
Email: baovanhoa@fpt.vn

Hội An thử nghiệm xây dựng tuyến phố văn minh

(VH). Dự kiến thời gian tới, UBND thành phố Hội An (Quảng Nam) sẽ thực hiện thí điểm xây dựng tuyến phố văn minh thương mại tại đường Trần Phú, đoạn giao với đường Nguyễn Huệ đến chùa Cầu và đường Nguyễn Thị Minh Khai thuộc khu vực phố cổ. Đến năm 2025 sẽ nhân rộng ra toàn bộ khu phố cổ và vùng đệm.

[5]

Tuyến phố Trần Phú (Hội An) là nơi triển khai thí điểm tuyến phố văn minh thương mại Ảnh: K.CHI

TỔNG BÍ THƯ TÔ LÂM:

Để lãng phí, phải có người chịu trách nhiệm

[2]

BỘ TRƯỞNG NGUYỄN VĂN HÙNG:

Đồng hành để văn hóa phát triển bền vững

[3]

Ngày hội lớn của sân khấu Cải lương

[10]

Du lịch khảo cứu, vì sao vẫn bị lãng quên?

[6]

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

Gỡ bỏ tư duy "không quản được thì cấm"

● **PGS.TS BÙI HOÀI SƠN**

Khi xây dựng Luật Điện ảnh (sửa đổi), một trong những vấn đề tranh luận nhiều nhất là quản lý phim trên không gian mạng. Đây là một vấn đề mới, khó, chưa có tiền lệ. Nhiều người cho rằng, do ảnh hưởng quan trọng và ngày càng tăng từ phim trên không gian mạng đối với người sử dụng nên chúng ta cần có chế tài mạnh mẽ hơn với thể loại nghệ thuật này, đặc biệt là cần tiền kiểm đối với phim trên không gian mạng để tránh việc để lọt những bộ phim có nội dung vi phạm thuần phong mỹ tục, đạo đức lối sống, thậm chí là những vấn đề nghiêm trọng khác như chủ quyền quốc gia.

(Xem tiếp trang 2)

NHỮNG GIÁ TRỊ QUÝ BÁU TẠI CỤM DI CHỈ VƯỜN CHUỐI (HÀ NỘI):

Tiến độ bảo tồn, xếp hạng di tích quá chậm

[8]

Sẽ đầu tư 12 tỉ đồng "cứu" di tích tháp Sáng

[9]

Trần Bảo Toàn, "trái chín" đúng mùa

[15]

TỔNG BÍ THƯ TÔ LÂM:

Để lãng phí, phải có người chịu trách nhiệm

Chiều 26.10, tại phiên thảo luận Tổ (kỳ họp thứ 8, Quốc hội khóa XV), Tổng Bí thư Tô Lâm khẳng định, trong báo cáo kinh tế, xã hội của Chính phủ, năm 2024 là năm phát triển nhất, thành tựu cao nhất. Tổng Bí thư nhấn mạnh, 40 năm trước, đất nước ta vô cùng khó khăn, nghèo nàn, lạc hậu, qua chiến tranh, bị bao vây cấm vận. Sau 40 năm, chưa bao giờ vị thế của đất nước đạt được như hiện nay như cố Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng nhiều lần đánh giá, chúng ta có quyền tự hào về điều đó. Theo Tổng Bí thư Tô Lâm, nhìn lại chặng đường vừa qua, đất nước đạt được nhiều thành tựu rất lớn, song nhìn ra thế giới vẫn thấy sốt ruột vì họ phát triển rất nhanh. Chúng ta cần nhìn những tấm gương đó để phấn đấu, mà "vươn mình lên, còn cứ lò dò thì còn khó khăn".

Đề cập vấn đề chống lãng phí, Tổng Bí thư Tô Lâm cho hay đây là vấn đề mà ông rất quan tâm, cũng là nội dung khiến người dân rất bức xúc. "Dân hỏi mình không trả lời được. Ai cũng nói mảnh đất đó là vàng, là quý, trị giá bao nhiêu tiền nhưng sao đứng im, chục năm vẫn để cỏ mọc, vậy ai chịu trách nhiệm? Nhà nước cấp thế nào mà để lãng phí, nếu doanh nghiệp không làm thì phải thu theo quy định. Vướng chỗ nào thì tháo gỡ, phải có người chịu trách nhiệm. Đây là tài sản của nhà nước, tiền của của nhân dân", Tổng Bí thư Tô Lâm nhắc nhở. **T.SÂM**

Thủ tướng Phạm Minh Chính và phu nhân bắt đầu thăm chính thức UAE

Vào lúc 11h ngày 27.10 (giờ địa phương), chuyên cơ chở Thủ tướng Phạm Minh Chính và phu nhân cùng Đoàn đại biểu cấp cao Việt Nam đã tới sân bay quốc tế Zayed, Thủ đô Abu Dhabi, bắt đầu thăm chính thức Các Tiểu vương quốc Arập Thống nhất (UAE) theo lời mời của Tổng thống UAE Mohamed bin Zayed Al Nahyan. Đón Thủ tướng Phạm Minh Chính và phu nhân cùng đoàn đại biểu cấp cao Việt Nam tại sân bay Zayed có Quốc vụ khanh phụ trách Ngoại thương, Bộ trưởng chuyên trách về thu hút nhân tài UAE Thani Bin Ahmed Al Zayoudi; Đại sứ Việt Nam tại UAE Nguyễn Thanh Diệp; cán bộ, nhân viên Đại sứ quán và đại diện cộng đồng người Việt Nam tại UAE.

Lễ đón Thủ tướng Phạm Minh Chính và phu nhân đến sân bay quốc tế Abu Dhabi, thủ đô Abu Dhabi Ảnh: TTXVN

Dự kiến trong chương trình thăm chính thức UAE, Thủ tướng Phạm Minh Chính sẽ có các cuộc hội đàm với Tổng thống UAE Mohammed Bin Zayed Al Nahyan; Thủ tướng, Phó Tổng thống UAE Sheikh Mohammed Bin Rasheed AL Makhtoum. Dịp này, hai nước sẽ nâng cấp quan hệ; nhiều văn kiện hợp tác Việt Nam - UAE sẽ được ký kết. Thủ tướng Phạm Minh Chính cũng sẽ tiếp các Bộ trưởng, lãnh đạo nhiều tập đoàn kinh tế, quỹ đầu tư hàng đầu UAE; dự tọa đàm với doanh nghiệp Việt Nam - UAE; dự Lễ trưng bày và giới thiệu xe Vinfast tại UAE; phát biểu chính sách tại Học viện Anwar Gargash; gặp gỡ cán bộ, nhân viên Đại sứ quán và cộng đồng người Việt Nam tại UAE…

Đây là chuyến thăm chính thức đầu tiên của Thủ tướng Chính phủ Việt Nam đến UAE sau 15 năm; diễn ra trong bối cảnh quan hệ giữa hai nước Việt Nam và UAE đang phát triển tốt đẹp. Hai bên vừa tổ chức nhiều hoạt động kỷ niệm 30 năm thiết lập quan hệ ngoại giao trong năm 2023. **L.S**

Gỡ bỏ... *(Tiếp theo trang 1)*

Nhưng cũng không ít ý kiến cho rằng, trong xu thế hiện nay và để phù hợp với quyền tự do sáng tạo nên tạo điều kiện tối đa để cho mọi người có thể thể hiện sự sáng tạo của mình cho sản xuất phim trên không gian mạng, từ việc tạo ra hiệu ứng trăm hoa đua nở sẽ thúc đẩy sự phát triển của phim trên mạng nói riêng, nghệ thuật trên không gian mạng nói chung. Tất nhiên, mỗi quan điểm đều có yếu tố hợp lý riêng. Quan điểm ủng hộ chế tài mạnh mẽ và tiền kiểm phim trên không gian mạng có cơ sở ở nhu cầu bảo vệ các giá trị văn hóa, thuần phong mỹ tục và an ninh quốc gia. Trong bối cảnh phim trên không gian mạng ngày càng phổ biến và có sức ảnh hưởng sâu rộng, những nội dung tiêu cực nếu không được kiểm soát có thể gây hại đến nhận thức và lối sống, đặc biệt đối với giới trẻ.

Tiền kiểm cũng được coi là một cách hữu hiệu để ngăn chặn sự lan truyền của những nội dung có thể đe dọa đến chủ quyền quốc gia hay kích động bạo lực, chia rẽ xã hội. Tuy nhiên, quan điểm ủng hộ tự do sáng tạo và khuyến khích một môi trường mở lại nhấn mạnh vào sự cần thiết của sự phát triển và đa dạng hóa nghệ thuật trong không gian mạng. Trong xu hướng toàn cầu, việc cho phép nghệ sĩ và các nhà sáng tạo được tự do thể hiện ý tưởng của mình giúp thúc đẩy sự đổi mới, sáng tạo không giới hạn, từ đó có thể mang lại những giá trị mới mẻ và hấp dẫn cho nghệ thuật điện ảnh. Tự do sáng tạo sẽ tạo ra cơ hội cho nhiều tài năng mới được thể hiện, và đây là yếu tố cốt lõi để nền điện ảnh phát triển phong phú và bền vững. Quan điểm này cũng phù hợp với quyền tự do biểu đạt, một trong những giá trị phổ quát quan trọng của xã hội hiện đại. Hơn thế, hiện nay chúng ta cũng chưa đủ nguồn lực, cả con người, kỹ thuật, hạ tầng để thực hiện tốt được nhiệm vụ tiền kiểm này. Do đó, yếu tố hợp lý của hai quan điểm thể hiện qua sự cần thiết của việc quản lý có chọn lọc để vừa đảm bảo một không gian sáng tạo phong phú, vừa bảo vệ cộng đồng khỏi những nội dung tiêu cực. Một hệ thống quản lý linh hoạt, kết hợp giữa tiền kiểm với cơ chế hậu kiểm mạnh mẽ và hiệu quả có thể là giải pháp để đạt được sự cân bằng giữa các lợi ích này.

Để dung hòa hai quan điểm về quản lý phim trên mạng, cơ quan dự thảo và thẩm tra Luật Điện ảnh (sửa đổi) đã có một cách tiếp cận linh hoạt, cân bằng giữa sự tự do sáng tạo và bảo vệ các giá trị văn hóa, xã hội thể hiện rõ ở Điều 21 về phổ biến phim trên không gian mạng, để tránh tình trạng "không quản được thì cấm" rất không phù hợp với các nội dung trên không gian mạng. Theo tinh thần đó, để việc kiểm soát phim trên không gian mạng không trở thành rào cản đối với sáng tạo, Luật quy định các nền tảng xuyên biên giới phải phát triển hệ thống cảnh báo và phân loại độ tuổi cho khán giả giúp người xem nhận biết rõ hơn trước khi chọn phim, vừa bảo vệ công chúng, đặc biệt là giới trẻ, khỏi nội dung không phù hợp, vừa hỗ trợ các nhà sáng tạo tự do thể hiện mà vẫn có không gian bảo vệ riêng cho sản phẩm của mình.

Ngoài ra, Luật đề nghị Chính phủ xây dựng các tiêu chí đánh giá nội dung rõ ràng và minh bạch, giúp người làm phim dễ dàng tuân thủ mà không sợ gặp phải những hiểu nhầm hoặc hạn chế vô lý. Song song đó, quy định các nền tảng trực tuyến chủ động kiểm soát nội dung bằng công nghệ lọc tự động cũng là một bước đi quan trọng. Việc này sẽ chia sẻ trách nhiệm giữa các nền tảng và cơ quan quản lý, đồng thời giảm áp lực kiểm duyệt từ nhà nước. Để tăng cường ý thức của cả người sáng tạo và khán giả, việc ban hành bộ quy tắc đạo đức là cần thiết. Bộ quy tắc này sẽ định hướng trách nhiệm xây dựng nội dung văn hóa tích cực cho người sáng tạo và nâng cao ý thức chọn lọc nội dung của khán giả trong môi trường mạng ngày càng phức tạp.

Bên cạnh đó, Luật đề nghị Chính phủ cải tiến hệ thống xử phạt và nâng cao năng lực quản lý sẽ giúp cơ quan chức năng kịp thời xử lý khi có vi phạm. Sự minh bạch và hiệu quả của hệ thống này vừa có tính răn đe, vừa giúp bảo vệ môi trường sáng tạo an toàn và văn minh, nơi văn hóa, nghệ thuật có thể phát triển bền vững và lan tỏa sâu rộng. Cách tiếp cận kết hợp này không chỉ thúc đẩy tự do sáng tạo mà còn giữ gìn bản sắc văn hóa trong thời kỳ hội nhập số, tạo điều kiện để nghệ thuật phát triển nhưng vẫn có nền tảng vững chắc từ các giá trị truyền thống.

Phát biểu tại phiên khai mạc kỳ họp thứ 8, Quốc hội khóa XV, Tổng Bí thư Tô Lâm đề nghị dứt khoát từ bỏ tư duy "không quản được thì cấm". Dỡ bỏ tư duy "không quản được thì cấm", chuyển dần từ "tiền kiểm sang hậu kiểm" trong lĩnh vực văn hóa ở Việt Nam không chỉ là một thay đổi trong cách quản lý mà còn là ngọn lửa thúc đẩy sự hồi sinh của sáng tạo và bản sắc. Với một tư duy cởi mở, không còn bó hẹp, văn hóa Việt Nam như được tiếp thêm sức sống để bay cao, bay xa hơn, hòa nhịp vào dòng chảy của thời đại mà không đánh mất mình. Khi không còn rào cản của những lệnh cấm, những người sáng tạo, từ nghệ sĩ, nhạc sĩ, đạo diễn đến các nhà thiết kế và những tâm hồn nghệ thuật, được tự do thể hiện những ý tưởng táo bạo, độc đáo của mình. Đây là cơ hội để văn hóa Việt Nam có thể tái hiện và phát triển theo cách phong phú nhất, rực rỡ nhất. Mỗi tác phẩm sẽ không còn bị che phủ bởi nỗi lo hạn chế mà thay vào đó là không gian để tỏa sáng và được đón nhận.

Đặc biệt, tư duy mới này còn mở ra cánh cửa cho các ngành công nghiệp văn hóa như điện ảnh, âm nhạc, nghệ thuật biểu diễn có cơ hội vươn mình mạnh mẽ hơn. Các lĩnh vực này sẽ không chỉ đóng góp cho nền kinh tế, mà còn là những sợi dây vô hình nhưng vô cùng bền chặt kết nối con người, khơi dậy niềm tự hào về văn hóa dân tộc trong mỗi người Việt. Khi văn hóa Việt Nam được làm giàu bằng những sắc màu mới, chúng ta không chỉ giữ được cái hồn của văn hóa mà còn làm sống lại những giá trị đang dần phai nhạt theo năm tháng. Tư duy "không quản được thì cấm" được dỡ bỏ cũng là cách tôn vinh và bảo vệ sự đa dạng văn hóa của đất nước. Bằng cách này, tiếng nói của các nhóm xã hội khác nhau được lắng nghe, được trân trọng và phát huy, giúp nền văn hóa Việt Nam trở nên đầy màu sắc và gắn kết hơn. Một xã hội mà mỗi giá trị, mỗi sắc thái văn hóa đều được coi trọng sẽ là nền tảng cho tinh thần đại đoàn kết và phát triển bền vững.

Đối với công chúng hiện đại, việc thoát khỏi cách quản lý cấm đoán mang đến không gian văn hóa rộng mở hơn, phong phú hơn, đáp ứng đúng nhu cầu và thị hiếu ngày càng cao. Mọi người có thể tiếp cận các sản phẩm văn hóa đa dạng, từ đó nuôi dưỡng và làm giàu đời sống tinh thần, nâng cao nhận thức và sự tự hào dân tộc. Hơn hết, một nền văn hóa cởi mở sẽ đưa Việt Nam tiến gần hơn tới bạn bè quốc tế, thể hiện rằng chúng ta không chỉ hội nhập về kinh tế mà còn sẵn sàng chào đón những luồng gió mới trong văn hóa. Đây là điều kiện lý tưởng để Việt Nam khẳng định vị thế trên bản đồ văn hóa thế giới, mang đến niềm tự hào không chỉ cho hôm nay mà còn cho những thế hệ mai sau.■

BỘ TRƯỞNG NGUYỄN VĂN HÙNG:

Đồng hành để văn hóa phát triển bền vững

● THU SÂM

Phát biểu tại phiên thảo luận Tổ vào sáng 26.10 về tình hình phát triển kinh tế, xã hội tại kỳ họp thứ 8, Quốc hội khóa XV, Bộ trưởng Bộ VHTTDL Nguyễn Văn Hùng nhấn mạnh, báo cáo của Chính phủ đã đề cập một cách cô đọng, khái quát những kết quả đã đạt được cũng như các giải pháp, trong đó có lĩnh vực văn hóa, nhằm hiện thực hóa khát vọng phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới.

Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng phát biểu tại phiên họp Tổ sáng 26.10 Ảnh: TRẦN HUẤN

Đánh giá cao báo cáo của Chính phủ về tình hình phát triển kinh tế, xã hội, Bộ trưởng cho biết, trong báo cáo đã đánh giá toàn diện kết quả thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế, xã hội năm 2024; dự kiến kế hoạch phát triển kinh tế, xã hội năm 2025, trong đó có lĩnh vực văn hóa.

Lĩnh vực văn hóa đạt nhiều kết quả rõ nét

Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng nhìn nhận, thời gian qua Đảng, Nhà nước đặc biệt quan tâm tới lĩnh vực văn hóa. Có thể nói chưa bao giờ văn hóa nhận được nhiều sự quan tâm như hiện nay. Từ sự quan tâm đó, lĩnh vực văn hóa ngày càng phát triển, góp phần vào sự phát triển kinh tế, xã hội; bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa dân tộc theo tinh thần xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc.

Điểm qua nhiều hoạt động văn hóa lớn đã được tổ chức rộng khắp, có sức lan toả những điều tốt đẹp, góp phần gìn giữ, phát huy giá trị văn hóa của dân tộc, đồng thời nâng cao nhu cầu hưởng thụ của nhân dân về văn hóa, Bộ trưởng cho biết, những thành quả có được không chỉ là nỗ lực riêng của ngành Văn hóa mà còn là kết quả chung của các cấp, ngành, địa phương và toàn xã hội. Theo Bộ trưởng, điểm sáng đáng mừng trong lĩnh vực văn hóa thời gian qua là việc xây dựng môi trường văn hóa ở cơ sở đang từng ngày khởi sắc, đời sống văn hóa ở khu dân cư ngày càng được chú trọng, góp phần bồi đắp tâm hồn, nuôi dưỡng nhân cách cho người dân ở khắp mọi vùng, miền của Tổ quốc. Từ đó đã có nhiều làng quê đáng sống, nâng cao nhu cầu hưởng thụ văn hóa của nhân dân.

Phát triển công nghiệp văn hóa dựa trên "ba nhà"

Điểm mới trong báo cáo của Chính phủ, theo Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng là đã đề cập đến việc đẩy mạnh phát triển các ngành công nghiệp văn hóa (CNVH). Đây là lĩnh vực đầy tiềm năng và nhận được sự quan tâm lớn của Chính phủ. Lần đầu tiên Thủ tướng chủ trì Hội nghị phát triển các ngành CNVH. Trước đó Chính phủ đã giao Bộ VHTTDL phối hợp các Bộ, ngành, địa phương xây dựng Chiến lược phát triển các ngành công nghiệp văn hóa vào năm 2021.

"Có thể thấy, các ngành công nghiệp muốn phát triển đều dựa vào nguồn tài nguyên, và nguồn tài nguyên này khai thác đến một thời điểm nào đó sẽ cạn kiệt. Tuy nhiên đối với tài nguyên văn hóa, khi chúng ta càng khai thác, nguồn tài nguyên này không những không cạn kiệt mà càng được bật lên, được sáng lên", Bộ trưởng phát biểu và cho biết đây là lĩnh vực nếu được khai thác tốt sẽ đóng góp vào sự phát triển chung của đất nước. Việt Nam là quốc gia đi sau trong lĩnh vực phát triển các ngành CNVH, vì thế chúng ta có nhiều thuận lợi khi được tiếp thu kinh nghiệm từ các nước nhưng cũng đối diện với nhiều khó khăn khi phát triển lĩnh vực này. Giải pháp để phát triển lĩnh vực CNVH, theo Bộ trưởng là phải "đi tắt, đón đầu" và dựa trên "ba nhà". Đó là Nhà nước đóng vai trò kiến tạo, ban hành cơ chế chính sách; nhà đầu tư tham gia bằng việc sử dụng tài nguyên văn hóa để thu hút đầu tư, phát triển thị trường, tạo ra lợi nhuận, làm rõ hơn giá trị của văn hóa trong kinh tế. Và nhà thứ ba là đội ngũ văn nghệ sĩ đóng vai trò sáng tạo.

Về lĩnh vực Du lịch, Bộ trưởng cho biết, được sự quan tâm của Đảng, Nhà nước, lĩnh vực du lịch đã phục hồi, phát triển tốt sau đại dịch Covid-19. Có nhiều địa phương có chỉ số phát triển còn tốt hơn giai đoạn trước khi đại dịch xảy ra vào năm 2019. Trên lĩnh vực thể dục thể thao, Bộ đang triển khai thực hiện tinh thần chỉ đạo Kết luận 70 của Bộ Chính trị về phát triển thể dục thể thao trong giai đoạn mới cũng như Chiến lược phát triển thể dục thể thao mới được Chính phủ phê duyệt...

Đẩy mạnh phân cấp, phân quyền

"Báo cáo của Chính phủ bên cạnh việc ghi nhận những kết quả đạt được của lĩnh vực văn hóa cũng đã chỉ rõ những điều còn băn khoăn, trăn trở. Đó cũng là những băn khoăn, trăn trở của Bộ VHTTDL", Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng chia sẻ và khẳng định Đảng, Nhà nước luôn dành sự quan tâm đối với lĩnh vực văn hóa. Lần này trong báo cáo chính trị cũng như trong các văn kiện chuẩn bị trình Đại hội lần thứ XIV của Đảng, văn hóa được xác định với một mục riêng. Trong đó phát triển văn hóa và con người luôn luôn đi kèm với nhau. "Điều đó tiếp tục cho thấy nhận thức của Đảng ta về văn hóa ngày càng sâu sắc hơn, cụ thể hơn. Văn hóa luôn nhận được sự quan tâm, lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng", Bộ trưởng bày tỏ.

Tuy nhiên, theo Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng, VHTTDL là lĩnh vực rộng, với hàng trăm khái niệm, liên quan đến nhiều Bộ, ngành, lĩnh vực, địa phương nên chỉ nỗ lực riêng của ngành văn hóa là chưa đủ. Bộ trưởng cho rằng những hiện tượng xã hội, những mong muốn của xã hội phải được phân định, được đánh giá đúng mức và gắn với cơ quan quản lý cụ thể. Đồng thời mong muốn lĩnh vực văn hóa tiếp tục nhận được sự quan tâm của Đảng, Nhà nước, Quốc hội, Chính phủ cũng như sự đồng hành của toàn xã hội để văn hóa thực sự phát triển, phát huy được vai trò, sức mạnh mềm trong sự phát triển chung của đất nước.

Bộ trưởng thông tin, trong phạm vi quản lý nhà nước, Bộ VHTTDL đang rà soát để hoàn thiện khuôn khổ pháp lý. Để tháo gỡ điểm nghẽn trong lĩnh vực quản lý nhà nước, Bộ VHTTDL đã đề nghị, phối hợp cùng các Bộ, ngành liên quan để hoàn thiện thể chế như sửa đổi thông tư về chế độ, chính sách, thù lao cho các diễn viên hay cải thiện chế độ, chính sách cho các VĐV. Dẫn lại câu nói của Chủ tịch Hội Nhà văn Nguyễn Quang Thiều, hành động vứt rác thì chỉ một giây nhưng để có ý thức cúi xuống nhặt rác thì phải một thời gian dài hình thành thói quen, Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng nhấn mạnh, văn hóa là lĩnh vực đặc thù, không thể có kết quả trong ngày một, ngày hai mà cần phải có thời gian để thực hiện.

Về phương hướng trong năm 2025, Bộ trưởng cho biết, trong các báo cáo chính trị hay văn kiện của Đảng đã xác định rõ mục tiêu phát triển văn hóa gắn với việc xây dựng các giá trị của con người Việt Nam. Đó sẽ là mục tiêu xuyên suốt, nhất là trong năm 2025, là năm tăng tốc để về đích. Trong phạm vi quản lý nhà nước của Bộ, Bộ VHTTDL đang hoàn thiện khuôn khổ pháp lý như mong muốn của Quốc hội, trên tinh thần là pháp luật phải kiến tạo sự phát triển bền vững chứ không phải chỉ là công cụ quản lý. Bộ trưởng cũng thông tin, tại kỳ họp này, được sự phân công của Chính phủ, Bộ VHTTDL trình Quốc hội xem xét, thông qua Luật Di sản văn hóa (sửa đổi), Chương trình mục tiêu quốc gia về phát triển văn hóa và xem xét Luật Quảng cáo (sửa đổi). Bộ trưởng nhấn mạnh, việc sửa đổi các luật và xây dựng Chương trình mục tiêu quốc gia về văn hóa xuất phát từ yêu cầu thực tiễn và trên cơ sở những cái gì đã chín, đã rõ thì làm, công khai, minh bạch.

Điểm mới là đã tiến hành phân cấp, phân quyền theo quan điểm chỉ đạo của Tổng Bí thư Tô Lâm: Địa phương quyết, địa phương làm, địa phương chịu trách nhiệm. Trong đó việc sửa đổi Luật Di sản văn hóa nhằm biến di sản thành tài sản, thành nguồn lực đóng góp vào sự phát triển đất nước; việc sửa đổi Luật Quảng cáo với nhiều điểm mới, nhằm khắc phục những bất cập, hạn chế để lĩnh vực này phát triển với vị thế là một bộ phận cấu thành các ngành CNVH và việc xây dựng Chương trình mục tiêu quốc gia về văn hóa với 10 nội dung thành phần, tập trung đến yếu tố phát triển văn hóa gắn với xây dựng con người Việt Nam có nhân cách, lối sống tốt đẹp, chú trọng tới nhu cầu hưởng thụ văn hóa của nhân dân, để phục vụ nhân dân. Vì thế Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng mong muốn các đại biểu Quốc hội xem xét, ủng hộ, góp phần khơi thông nguồn lực để văn hóa phát triển như kỳ vọng. ■

Yếu tố nào tác động lên giá hàng hóa cuối năm?

THẾ TUẤN

Giá vàng, giá nhà, tỷ giá, giá điện tăng... dù trực tiếp hay gián tiếp đều tác động đến thị trường hàng hóa. Năm 2024 đang tiến dần tới điểm cuối và Tết Nguyên đán cũng không còn xa, bức tranh giá cả sẽ ra sao?

Theo quy luật, vào những tháng cuối năm và dịp lễ, Tết, giá lương thực, thực phẩm, đồ uống, may mặc, thiết bị và đồ dùng gia đình thường tăng. Giá nguyên vật liệu đầu vào thế giới đang ở mức cao, trong khi Việt Nam là nước nhập khẩu nhiều nguyên liệu phục vụ sản xuất nên biến động của giá hàng hóa trên thế giới sẽ ảnh hưởng đến chi phí, giá thành, tạo áp lực lên doanh nghiệp, đẩy giá hàng hóa tiêu dùng trong nước tăng. Do đó, cần có những biện pháp "hạ nhiệt" cũng như kiểm soát giá.

Tâm lý "giá cả theo vàng"

Tính từ đầu năm, giá vàng nhìn chung theo hướng đi lên. Nhất là trong tháng 10, cả giá vàng miếng lẫn vàng nhẫn leo thang chóng mặt. Con số 90 triệu đồng/lượng (bán ra) đã không còn là "ác mộng" mà gần như đã là thực tế.

Có vẻ như giá vàng tăng không ảnh hưởng trực tiếp đến giá cả song tâm lý "giá cả theo vàng" là có thật. Thời gian qua, Ngân hàng Nhà nước đã có nhiều giải pháp để hạn chế bớt sức nóng của giá vàng, nhưng vẫn không kìm được đà tăng. Trước hết là do giá vàng nguyên liệu của thế giới tăng, khi vàng tiếp tục được xem là một tài sản quan trọng để phòng ngừa rủi ro, cũng như một "hầm trú ẩn" an toàn. Giám đốc phụ trách giao dịch kim loại của Công ty High Ridge Futures ông David Meger, cho rằng từ nay đến cuối năm, giá vàng sẽ còn tiếp tục biến động. Tính từ đầu năm cho tới hết tháng 10, giá vàng thế giới đã tăng khoảng 33% và có gần 40 lần lập kỷ lục. Gần đây, giá vàng đương đầu với áp lực giảm từ xu hướng tăng của lợi suất trái phiếu kho bạc Mỹ và tỷ giá đồng USD, nhưng điều đó không cản được việc giá vàng lập đỉnh mới.

Tác động từ thị trường thế giới lên giá kim loại quý trong nước là khó tránh khỏi. Tuy nhiên, rất đáng nói là ở thời điểm hiện tại, giá vàng trong nước vẫn chênh với giá vàng thế giới gần 4 triệu đồng/lượng. Theo đại biểu Quốc hội Trần Hoàng Ngân (TP.HCM), để ổn định thị trường vàng thì phải làm sao để thị trường vàng trong nước liên thông với thị trường vàng thế giới; cùng đó là xem xét thành lập sàn vàng. Ông Ngân cho rằng, thành lập sàn giao dịch vàng còn giúp cho việc quản lý thị trường vàng minh bạch, hiệu quả, theo đúng xu hướng của thế giới.

Có hóa giải được điểm nghẽn bất động sản?

Giá một loại "hàng hóa" khác cũng tác động rất mạnh tới thị trường, chính là giá nhà. Suốt thời gian qua, giá nhà nói chung, giá căn hộ chung cư tăng mạnh. Hiện tượng "thổi giá", "giá ảo" khiến thị trường bất động sản (BĐS) căng thẳng, rất cần giải pháp kiểm soát giá để đảm bảo các vấn đề an sinh xã hội. Nhiều ý kiến cho rằng giá nhà tăng cao là do biến động của nền kinh tế liên quan đến thị trường chứng khoán, trái phiếu, vàng... tác động đến tâm lý của người dân, nhà đầu tư, dẫn đến xu hướng chuyển dịch dòng tiền của người dân, nhà đầu tư sang đầu tư BĐS như một cách tìm nơi "trú ẩn".

Cuối năm, nhiều địa phương lập quầy hàng bình ổn giá Ảnh: B.L

Chính vì thế Bộ Xây dựng đã đề xuất Chính phủ 9 giải pháp cụ thể. Trong đó có việc hoàn thiện các quy định liên quan đến đấu giá quyền sử dụng đất, theo hướng tăng tiền đặt cọc, xác định giá đất khởi điểm đem đấu sát tình hình thực tế khu vực, rút ngắn thời gian nộp tiền trúng đấu giá, hạn chế người tham gia đấu giá với mục đích đầu cơ. Cùng đó là có chính sách đánh thuế đối với trường hợp sở hữu, sử dụng nhiều nhà, đất để hạn chế hoạt động đầu cơ, việc mua đi bán lại nhà, đất trong thời gian ngắn để kiếm lời.Một giải pháp nữa cũng rất đáng chú ý khi Bộ Xây dựng đề xuất là hạn chế tác động tiêu cực của việc ban hành bảng giá đất theo quy định của Luật Đất đai năm 2024 đến mặt bằng giá đất, giá nhà, đến cung cầu của thị trường BĐS. Cùng đó là thí điểm mô hình "Trung tâm giao dịch BĐS và quyền sử dụng đất do nhà nước quản lý" nhằm hạn chế tình trạng sàn giao dịch BĐS, hoạt động môi giới BĐS có thể cấu kết gây nhiễu loạn thị trường...

Những đề xuất của Bộ Xây dựng được cho là nỗ lực nhằm "hóa giải" điểm nghẽn BĐS, trong đó có giá nhà. Tuy nhiên, theo giới chuyên gia theo quy luật "thuận mua, vừa bán" thì cũng khó có thể nói sẽ sớm làm thị trường dịu bớt nóng. Vấn đề cốt yếu phải là phát triển nhanh hệ thống nhà ở xã hội giá rẻ, nhất là với các đô thị lớn.

Tỷ giá và sức ép lên tiền đồng

Vấn đề không phải là sự quan tâm rộng rãi nhưng thực ra lại ảnh hưởng sâu tới nền kinh tế. Tới nay, khi đã vào giai đoạn nước rút cuối năm và chuẩn bị Tết thì mối quan tâm về tỷ giá đã trở lại, nhất là trong bối cảnh thị trường tiếp tục chịu sức ép từ diễn biến các đồng ngoại tệ mạnh.

Quan sát thị trường ngoại hối cho thấy, dường như chuẩn bị có đợt biến động mới, khi tỷ giá bất ngờ tăng mạnh từ giữa tuần trước. Ngân hàng Vietcombank chào giá bán 25.462 đồng/USD vào chiều ngày 23.10, trong khi thị trường tự do chào bán quanh mức 25.742 đồng/USD. Tỷ giá liên ngân hàng cũng tăng mạnh trong thời gian qua, quanh vùng 25.000 đồng/USD (tương đương mức tăng 2,9% so với cuối tháng 9 và 3,7% so với cuối năm 2023, theo báo cáo cập nhật của Công ty chứng khoán SSI). Theo ông Nguyễn Thanh Lâm, Giám đốc Nghiên cứu Phân tích khối Khách hàng cá nhân, Công ty chứng khoán Maybank, tiền đồng (VND) chịu sức ép trong bối cảnh chỉ số DXY (đo lường sức mạnh đồng đô-la Mỹ với rổ ngoại tệ mạnh khác) đang tăng lên trong thời gian qua. Điều đó đang tạo ra áp lực mạnh hơn đối với xu hướng tỷ giá trong nước. Cùng với diễn biến tăng giá trên thị trường thế giới, nhu cầu về đồng đô-la vào cuối năm thường được cho là tăng lên theo mùa vụ, từ đó gây sức ép ngắn hạn đến thị trường ngoại hối của Việt Nam.

Tuy nhiên, theo ông Ngô Đăng Khoa, Giám đốc Khối ngoại hối, Thị trường vốn và Dịch vụ chứng khoán (HSBC Việt Nam), áp lực tỷ giá thường mang tính thời điểm. Nhưng ông Khoa cũng cho rằng sẽ khó đoán định được sức ép tỷ giá lớn như thế nào và kéo dài hay không, đặc biệt là trong bối cảnh rất khó đoán định biến số từ thế giới. Lạc quan hơn, nhóm phân tích đến từ Maybank cho rằng áp lực tỷ giá lần này sẽ không kéo dài, do đó có thể tin vào kịch bản tiền đồng sớm ổn định so với đô la Mỹ trong thời gian tới và Ngân hàng Nhà nước sẽ vẫn duy trì chính sách tiền tệ nới lỏng để hỗ trợ tăng trưởng kinh tế. Còn theo ông Trần Đức Anh, Giám đốc Kinh tế vĩ mô và Chiến lược thị trường (Công ty Chứng khoán KB Việt Nam), dự báo tỷ giá thời điểm cuối 2024 mức 25.120 VND/USD; tăng 3,5% so với đầu năm. ■

TP.HCM bác bỏ thông tin về vụ quay lén nữ sinh trong nhà vệ sinh

Ban Tuyên giáo Huyện ủy và Công an huyện Bình Chánh (TP.HCM) vừa có thông tin chính thức khẳng định không phát hiện camera quay lén trong nhà vệ sinh nữ tại Trường THPT Tân Túc (huyện Bình Chánh) như thông tin lan truyền trên mạng xã hội, đồng thời cảnh báo các hành vi phát tán tin đồn liên quan đến vụ việc này. Qua xác minh, Công an huyện Bình Chánh cho biết: Chiều 23.10, nam sinh N.Q.H, học lớp 12 Trường THPT Tân Túc có dùng điện thoại quay lén bạn nữ lớp 11 khi đi xuống căng tin nhà trường thì bị bạn cùng lớp của bạn nữ phát hiện, yêu cầu xóa nhưng H. tỏ thái độ không quan tâm. Bạn này đã báo với bạn cùng lớp tên Đ.K. Em Đ.K đã đến đánh và yêu cầu N.Q.H xóa clip trước mặt mình.

Khi sự việc đánh nhau xảy ra, Ban Giám hiệu nhà trường đã mời gia đình em N.Q.H và em Đ.K đến trường làm việc. Nam sinh N.Q.H viết tường trình nhận lỗi vì hành vi quay lén bạn học; Đ.K viết tường trình nhận lỗi vì đã đánh bạn. Tuy nhiên, đến tối cùng ngày lại xuất hiện nhiều nhóm công khai và các nick ảo trên nền tảng Facebook xoay quanh thông tin em N.Q.H có hành vi quay lén nữ sinh Trường THPT Tân Túc bằng cách lắp camera giấu kín trong nhà vệ sinh nữ. Thông tin trên làm cho giáo viên, học sinh, phụ huynh hoang mang.

Công an huyện Bình Chánh đã phối hợp với Ban Giám hiệu nhà trường nhanh chóng làm việc cùng các học sinh có liên quan đến dư luận lắp camera quay lén này (với sự chứng kiến của phụ huynh học sinh); đồng thời kiểm tra đồng loạt tất cả các nhà vệ sinh. Kết quả, không phát hiện camera quay lén, bản thân em N.Q.H khẳng định không quay lén nữ sinh trong nhà vệ sinh. Qua kiểm tra điện thoại em N.Q.H cũng không phát hiện hình ảnh phản cảm như mạng xã hội đăng tải.

P.V

Hội An thử nghiệm xây dựng tuyến phố văn minh

● KHÁNH CHI

Dự kiến thời gian tới, UBND thành phố Hội An (Quảng Nam) sẽ thực hiện thí điểm xây dựng tuyến phố văn minh thương mại tại đường Trần Phú, đoạn giao với đường Nguyễn Huệ đến chùa Cầu và đường Nguyễn Thị Minh Khai thuộc khu vực phố cổ. Đến năm 2025 sẽ nhân rộng ra toàn bộ khu phố cổ và vùng đệm.

Theo kế hoạch, đây sẽ là hai tuyến phố đầu tiên ở Hội An xây dựng mô hình "Phố đi bộ Hội An nói không với ly nhựa, ống hút nhựa dùng một lần". Thành phố sẽ vận động các cơ sở kinh doanh trong khu phố cổ cùng tham gia giảm sử dụng sản phẩm nhựa dùng một lần như ly nhựa, ống hút nhựa, hộp xốp, túi nilong...

Nói không với sản phẩm nhựa dùng một lần

Thử nghiệm việc không sử dụng ống hút nhựa cho đồ uống bằng ống hút thay thế và trả phí cho ống hút thay thế. Thực hiện quy trình thu đổi, tái sử dụng chai thủy tinh để thay thế ly nhựa, chai nhựa tại các cửa hàng đồ uống.

Xây dựng nếp sống văn minh thương mại, thái độ thân thiện trong giao tiếp, ứng xử với du khách, không gian lận, chèo kéo, chèn ép khách hàng, duy trì xây dựng 9 nội dung trong Đề án "Hội An - Nhân tình, thuần hậu". Bên cạnh đó tập trung tuyên truyền, vận động người dân, người kinh doanh đồng hành xây dựng tuyến phố văn minh; Hướng dẫn, kiểm tra hoạt động kinh doanh, trưng bày, quảng cáo tại khu phố cổ theo quy định tại Quyết định 19 (ngày 18.12.2020) của UBND tỉnh Quảng Nam về Quy chế bảo vệ di sản văn hóa thế giới khu phố cổ Hội An; các quy định liên quan đến văn minh thương mại theo pháp luật hiện hành.

Tính đến cuối tháng 3.2024, tại 2 tuyến phố Trần Phú và Nguyễn Thị Minh Khai có 236 cơ sở kinh doanh, chiếm khoảng 4% tổng số cơ sở kinh doanh trên toàn địa bàn thành phố. Trong đó, tập trung nhiều nhất ở tuyến phố Trần Phú. Đường Trần Phú vừa được vinh danh là một trong số 71 con đường đẹp nhất thế giới do Tạp chí kiến trúc uy tín *Architectural Digest* tổng hợp. Đây cũng là tuyến tham quan chính tại phố cổ với một số điểm tham quan như Chùa Cầu, Hội quán Quảng Triệu, Bảo tàng gốm sứ mậu dịch… 168/168 căn nhà mặt tiền trên toàn tuyến phố Trần Phú đều tổ chức kinh doanh các mặt hàng phục vụ du lịch (chiếm 19,71% tổng số hộ kinh doanh toàn phường). Các mặt hàng kinh doanh chủ yếu là áo quần may sẵn, túi xách, giày dép, lưu niệm; ăn uống, giải khát… Ngoài ra còn có 6 hộ kinh doanh vỉa hè được bố trí theo Đề án bán hàng rong của thành phố.

Tuyến phố Nguyễn Thị Minh Khai có 68 căn nhà mặt tiền, tất cả đều tổ chức kinh doanh (chiếm 11,8% so với toàn phường). Đây là tuyến phố hướng chính vào khu phố cổ từ phía Tây Nam và có các điểm tham quan chính đình Cẩm Phô, nhà cổ Phùng Hưng, Chùa Cầu…

Khu phố tham quan, mua sắm văn minh, an toàn, thân thiện

Theo ông Nguyễn Thế Hùng, Phó Chủ tịch UBND TP Hội An, kế hoạch được xây dựng nhằm mục đích chỉnh trang tuyến phố, quy hoạch phát triển mạng lưới thương mại, dịch vụ phù hợp không gian khu phố cổ, từng bước hướng đến xây dựng thành khu phố tham quan, mua sắm văn minh, an toàn, thân thiện. Bảo tồn nguyên vẹn khu phố cổ, giữ gìn bản sắc văn hóa truyền thống, xây dựng, phát triển phường Minh An, phường Cẩm Phô thực sự trở thành trung tâm thương mại, dịch vụ, du lịch mang tầm quốc tế của đô thị cổ Hội An.

Đồng thời, lập lại trật tự kinh doanh, tạo môi trường kinh doanh lành mạnh, văn minh, an toàn và thân thiện, đáp ứng nhu cầu tham quan, mua sắm của du khách khi đến tham quan phố cổ Hội An. Xây dựng điểm kinh doanh hướng đến du lịch xanh, du lịch bền vững, góp phần xây dựng Hội An - Thành phố Sinh thái - Văn hóa - Du lịch. Hai tuyến phố nói trên là khu vực có tiềm năng phát triển thương mại, nằm trên trục đường chính dẫn vào các điểm tham quan tại khu phố cổ. Kiến trúc nhà thuận tiện cho việc kinh doanh, hạ tầng giao thông đô thị được đầu tư đồng bộ. Lượng khách tham quan phố cổ ngày càng tăng, sản phẩm phong phú, đa dạng, phục vụ khá tốt nhu cầu mua sắm, ăn uống, trải nghiệm của du khách.

Tuyến phố Trần Phú là nơi triển khai thí điểm tuyến phố văn minh thương mại

Tuy nhiên, khu vực này cũng có một số khó khăn như: Mật độ kinh doanh dày đặc, quá tải, hầu hết nhà mặt tiền được sử dụng để kinh doanh. Nhóm hàng hóa phục vụ du lịch chiếm mật độ lớn, diện tích nhỏ hẹp, trưng bày hàng hóa không đúng quy định, lấn chiếm vỉa hè. Việc đặt biển hiệu quảng cáo ít nhiều ảnh hưởng đến cảnh quan, không gian phố cổ. Tình trạng kinh doanh sản phẩm nguồn gốc xuất xứ không rõ ràng, hàng nhái, hàng giả, không niêm yết giá còn tồn tại… Chủ cửa hàng không phải chủ sở hữu nhà ở hoặc không phải người gốc Hội An nên công tác tuyên truyền, vận động chấp hành chủ trương, chính sách còn gặp nhiều khó khăn.

Thời gian tới, thành phố sẽ tổ chức tập huấn về giao tiếp ứng xử và văn minh thương mại, thương mại điện tử, chuyển đổi xanh trong kinh doanh thương mại; Xây dựng hệ thống nhận diện "Tuyến phố văn minh thương mại"; Phát động cuộc thi "Cửa hàng văn minh". Bên cạnh đó sẽ tiến hành đẩy mạnh công tác lập lại trật tự kinh doanh, trật tự cảnh quan đô thị; giải tỏa, xử lý tình trạng lấn chiếm trái phép vỉa hè, lòng lề đường để kinh doanh. Lập lại trật tự kinh doanh, cảnh quan đô thị, kiên quyết xử lý tình trạng cò mồi, chèo kéo, bán hàng rong, ăn xin, ô nhiễm tiếng ồn… Xây dựng phương án di dời các hộ kinh doanh theo Đề án bán hàng rong trong Khu phố cổ sang khu vực An Hội. Xây dựng cơ sở kinh doanh đạt tiêu chuẩn phục vụ khách du lịch, căn cứ theo Thông tư của Bộ VHTTDL về việc xây dựng "Điểm kinh doanh đạt tiêu chuẩn phục vụ khách du lịch" để tuyên truyền, vận động cơ sở kinh doanh hướng đến xây dựng điểm kinh doanh đạt chuẩn phục vụ khách du lịch.

Chỉnh trang tuyến phố, quy hoạch phát triển mạng lưới thương mại, dịch vụ phù hợp không gian khu phố cổ, từng bước hướng đến xây dựng thành khu phố tham quan, mua sắm văn minh, an toàn, thân thiện… Trước đó, tháng 5.2024, TP Hội An cũng đã ban hành Đề án thí điểm mô hình lưu trú trải nghiệm, đón khách vào sinh sống cùng cư dân phố cổ, với kỳ vọng sẽ tạo nên một sản phẩm du lịch độc đáo hơn cho du khách, giúp khu phố cổ trở nên sôi động hơn, cũng như cải thiện cuộc sống dân sinh. ■

Dành 52 tỉ đồng tôn tạo di tích Thái Miếu, Đại Nội Huế

Trung tâm Bảo tồn Di tích Cố đô Huế vừa khởi công triển khai dự án "Bảo quản, tu bổ, phục hồi và tôn tạo tổng thể di tích Thái Miếu giai đoạn 1" sau nhiều năm di tích này bị xuống cấp, hoang tàn. Trong đợt 1 của giai đoạn 1 này, tỉnh Thừa Thiên Huế sẽ dành 52 tỉ đồng từ nguồn ngân sách địa phương để triển khai dự án.

Di tích Thái Miếu nằm ở phía Đông Nam của Hoàng thành Huế, được vua Gia Long cho xây dựng vào năm 1804, là nơi thờ 9 chúa Nguyễn. Công trình này đối xứng với Thế Miếu ở góc Tây Nam, là nơi thờ các vị vua triều Nguyễn.

Theo đại diện Trung tâm Bảo tồn Di tích Cố đô Huế, mặc dù phần lớn các công trình trong cụm di tích này đã bị phá hủy, nhưng căn cứ vào các miêu tả bằng chữ viết và hiện trạng nền móng đang còn tồn tại, công tác phục hồi được tiến hành sẽ tái hiện toàn bộ một miếu thờ quan trọng bậc nhất dưới triều Nguyễn. Dự án "Bảo quản, tu bổ, phục hồi và tôn tạo tổng thể di tích Thái Miếu giai đoạn 1" được triển khai sẽ góp phần bảo tồn và phát huy giá trị di tích lịch sử quốc gia đặc biệt, di sản văn hóa thế giới. Khu vực Thái Miếu hoàn thiện sẽ phục dựng lại các nghi thức lễ tế, tái hiện lại một phần di sản phi vật thể đáng được lưu truyền và sẽ là hạt nhân trong việc khai thác du lịch của khu vực Thái Miếu - Triệu Miếu vốn bị để ngỏ suốt thời gian dài do sự xuống cấp của các công trình.

Với mức kinh phí cho dự án "Bảo quản, tu bổ, phục hồi và tôn tạo tổng thể di tích Thái Miếu giai đoạn 1" đợt 1 lần này là 52 tỉ đồng, nên phạm vi thực hiện lần này chủ yếu tập trung đầu tư vào các công trình đang xuống cấp nặng có thể sập đổ bất cứ lúc nào và ưu tiên xoá bỏ không gian hoang phế trong khu vực tôn nghiêm của Thái Miếu.

SƠN THÙY

Du lịch khảo cứu, vì sao vẫn bị lãng quên?

● THỤY BẤT NHI - TẠ ĐÌNH DŨNG

Hơn mười năm trước, khi du lịch Đà Nẵng - miền Trung bắt đầu khởi sắc, các chuyên gia đã đặt câu hỏi, từ những đoàn du khách trải nghiệm nhanh vội, du lịch địa phương đã nên lưu ý đầu tư vào du lịch khảo cứu hay không?

Rất nhiều du khách đến Hội An để tìm hiểu lịch sử văn hóa vùng đất này

Lý do để các chuyên gia lịch sử, văn hóa đặt vấn đề, là nhìn vào hành trình phát triển dải đất miền Trung. Từ chuyện khai hoang mở cõi thuở Lý Trần, đến vương triều Nguyễn nhất thống sơn hà, luôn là cảm hứng để bao người muốn tìm đến, đặt chân trên từng tấc đất đẫm máu xương tiền nhân, mà cảm thấu tâm tình.

Bỏ quên hay chưa đến lúc?

Ông Cao Trí Dũng, Chủ tịch Hiệp hội Du lịch Đà Nẵng nhìn nhận, thành phố này đã có một cơ hội phát triển rực rỡ ngay sau lựa chọn du lịch làm kinh tế mũi nhọn, với lượng du khách không ngừng tăng, từ đó thu hút được nhiều nguồn lực đầu tư. Đến nay, hiện trạng phát triển du lịch Đà Nẵng đã rất rõ ràng, từ hạ tầng, nhân lực, dịch vụ, đến định hướng đầu tư cơ hội…

Tuy nhiên, trong quá trình đó, giai đoạn đầu tiên Đà Nẵng hướng vào nhu cầu trải nghiệm điểm đến của du khách, chọn đầu tư bề rộng, với hạ tầng, dịch vụ đa dạng, số lượng lớn. Gần đây, địa phương chuyển mạch đầu tư, nhắm vào các nhu cầu du khách thưởng thức, cảm thụ chọn lọc hơn những sản phẩm du lịch đặc thù, du lịch chuyên đề như MICE, thể thao văn hóa… Hướng vận động sẽ đến của địa phương là xây dựng những sản phẩm du lịch đặc hữu hơn, đi sâu vào những nhu cầu, nhóm du khách đặc biệt, thật sự tinh tế, trong đó có du lịch khảo cứu, du lịch khám phá các tầng văn hóa xã hội chuyên biệt.

Theo ông Cao Trí Dũng, như vậy tiến độ phát triển du lịch địa phương là có sự cân nhắc, phù hợp định hướng bền vững và từng giai đoạn thị trường. Thấy rõ vấn đề, địa phương cần có sự chuẩn bị chu đáo, tích cực, để khi mở hướng khai thác du lịch mới, sẽ liệu được các xu hướng, hoàn cảnh thực tế để ứng phó phù hợp. "Chúng tôi không phải bỏ quên, mà là xác định chưa đến lúc, không nên vội vàng đầu tư ngay, nhất là với những khía cạnh du lịch độc đáo như du lịch khám phá, khảo cứu. điền dã…", ông Dũng nhấn mạnh.

Điểm mấu chốt theo ông Dũng, là khái niệm du lịch khảo cứu nghe qua rất mới, nhưng không hề lạ với hoạt động du lịch bên ngoài. Những nước phát triển đã có lịch sử lâu năm về mảng du lịch đặc thù này, với nhiều nhóm đối tượng du khách khác nhau, gồm cả những nhà nghiên cứu, học sinh, sinh viên, đến những người dân bình thường muốn hiểu biết sâu hơn về một địa hạt, vấn đề nào đó. Những câu chuyện về doanh nhân này "mua suất" bay lên vũ trụ, hay thuê tàu ngầm thám hiểm biển sâu… thực tế chính là du lịch khảo cứu mà nhiều người rất muốn được trải nghiệm. Nhìn ở góc độ này, miền Trung cũng là một địa chỉ hứa hẹn cho đầu tư phát triển du lịch khảo cứu.

Hợp tác giữa du lịch và bảo tàng?

Theo ông Huỳnh Đình Quốc Thiện, Giám đốc Bảo tàng Đà Nẵng, du lịch khảo cứu thực sự là cơ hội rất tốt để tăng cường quan hệ hợp tác giữa ngành du lịch với văn hóa, thông qua các bảo tàng, điểm đến di tích di chỉ. Đây chính là mấu chốt để hiện nay Huế, Đà Nẵng, Quảng Nam… đang đặt vấn đề nghiêm túc về đầu tư các bảo tàng theo hướng mở, đưa nội dung bảo tàng, công tác bảo tồn ra với công chúng, thu hút sự quan tâm của cộng đồng vào hoạt động bảo tàng.

"Không phải tự nhiên để du khách nước ngoài có những lựa chọn khác chúng ta khi đi đến một vùng đất, địa danh nào mới với họ. Nơi đầu tiên họ chọn đến tham quan, luôn là bảo tàng của nơi đó, để họ biết rõ hơn lịch sử địa phương, từ đó có cái nhìn chính xác, thông tin dữ liệu đúng nhất", ông Quốc Thiện nói. Cũng theo ông Thiện, du lịch các địa phương nên lưu ý điều này. Nhất là miền Trung, tỉnh thành nào cũng là cả một pho sử dày về quá trình phát triển, sự pha trộn, hòa nhập nhiều kiến thức văn hóa khác nhau, từ nếp sống tác phong đến ẩm thực trang phục.

Giải thích rõ về các vùng đất, điểm đến chính là công tác của ngành văn hóa bảo tàng, song lan tỏa những thông tin ấy đến cộng đồng, là câu chuyện nên đầu tư của ngành du lịch. Biến những dữ liệu lịch sử, hiện vật thời gian thành câu chuyện hấp dẫn du khách, rồi đưa du khách tiếp cận, thưởng thức những sáng tạo, biến cải từ các dữ liệu ấy vào đời sống, là cả một quá trình đầu tư, triển khai phải thật nhuần nhuyễn giữa những người làm bảo tồn và hợp tác du lịch.

Với cách suy nghĩ này, rõ ràng các tỉnh thành miền Trung cần nhận diện rõ cơ hội và khởi động đầu tư, tìm kiếm du khách về du lịch khảo cứu. Từ những câu chuyện lịch sử ở thành Điện Hải, đến thất thủ Kinh đô Huế; từ những chuyến ghe tàu buôn bán về Hội An, đến lịch sử Lai Viễn Kiều; từ lịch sử chữ quốc ngữ ở dinh trấn Thanh Chiêm, đến kỳ thi hương cuối cùng ở Kinh thành Huế… đó đều là những dấu ấn văn hóa, lịch sử bất hủ mà bất kỳ ai, khi biết đến, cũng ao ước một lần được diện kiến, tham gia tìm hiểu, trải nghiệm cảm xúc khảo cứu thực tiễn, "nghe, thấy, nhìn và ngửi".

Giám đốc một đơn vị lữ hành văn hóa Huế chia sẻ, không phải đến lúc này, vấn đề du lịch khảo cứu mới đặt ra. Hơn 10 năm qua, Kinh thành Huế là địa chỉ đón rất nhiều đoàn, nhóm du khách đặc thù, là sinh viên các ngành học lịch sử, văn hóa của nhiều nước đến tìm hiểu, tra cứu các dữ liệu, vấn đề mà họ quan tâm. Mỗi năm Huế, Hội An vẫn lặng lẽ đón nhiều nhóm du khách, là các gia đình tri thức, học giả, đến từ châu Âu, Nhật Bản… để lần về quá khứ, thực chứng tận mắt những lời lẽ ghi chép trên giấy, trong sách vở của họ.

Mở rộng những nhóm đối tượng này, tiếp nhận thêm những đoàn du khách khảo cứu đến với miền Trung, là câu chuyện mà bảo tàng và du lịch phải làm được. ■

NINH THUẬN: Chấm dứt dự án Ninh Chữ Sailing Bay

Tỉnh Ninh Thuận vừa đồng ý chấm dứt hoạt động dự án Ninh Chữ Sailing Bay do Công ty CP Ninh Chữ Bay làm chủ đầu tư tại xã Tri Hải, huyện Ninh Hải. Theo UBND tỉnh Ninh Thuận, dự án bị chấm dứt là do Công ty CP Ninh Chữ Bay quyết định chấm dứt hoạt động dự án theo Luật Đầu tư năm 2020. Hiện UBND tỉnh Ninh Thuận giao Sở KH&ĐT chủ trì, phối hợp các cơ quan, đơn vị liên quan thực hiện thủ tục chấm dứt dự án. Đồng thời, tham mưu triển khai các nội dung liên quan tiếp theo, đảm bảo kịp thời, chặt chẽ, hiệu quả theo đúng quy định.

Trước đó, Công ty CP Ninh Chữ Bay đã có công văn số 168/2024/CV-NCB ngày 16.8.2024 gửi Sở KH&ĐT tỉnh Ninh Thuận đề nghị hướng dẫn thủ tục chấm dứt hoạt động dự án Ninh Chữ Sailing Bay, thủ tục thanh lý tài sản, thanh lý công trình gắn liền với đất sau khi dự án chấm dứt hoạt động.

Dự án Ninh Chữ Sailing Bay tại thôn Khánh Hội, xã Tri Hải, huyện Ninh Hải được UBND tỉnh Ninh Thuận cấp chủ trương đầu tư ngày 30.6.2020 và quyết định điều chỉnh chủ trương đầu tư số 376/QĐ-UBND ngày 1.12.2020 cho Công ty CP Ninh Chữ Bay. Dự án có quy mô lớn bao gồm 2 tòa khách sạn cao 40 tầng; 2 tòa khách sạn cao 36 tầng; 1 tòa khách sạn, trung tâm thương mại, hội nghị, giải trí cao 9 tầng; quy mô 4.000 căn hộ khách sạn nghỉ dưỡng cao cấp tiêu chuẩn 5 sao với tổng vốn đầu tư 4.779 tỉ đồng.

Dự án được xây dựng trên diện tích 12,3 ha, trong đó có 81,5% diện tích là không gian dành cho tiện ích và cảnh quan; tổ hợp giải trí tuyết Ski Ninh Chữ Bay rộng 8.000m², lớn thứ 3 thế giới và đầu tiên của Việt Nam, tương tự mô hình Ski Dubai lừng danh. Dự án Ninh Chữ Sailing Bay được kỳ vọng sẽ là điểm đến trải nghiệm mới cho du khách với hệ thống công viên chuyên đề, công viên nước bốn mùa khổng lồ tương tự mô hình Waterworld của Universal (Singapore) và Los Angeles (Mỹ)... góp phần đưa du lịch Ninh Thuận ghi tên vào bản đồ du lịch của châu Á.

Sau khi dự án được cấp phép xây dựng vào ngày 13.11.2021, nhà đầu tư đã tiến hành khởi công xây dựng tòa tháp A và B. Đến tháng 5.2022, nhà đầu tư đã hoàn thành thi công móng cọc nhồi, với tổng vốn đầu tư đã giải ngân là 370 tỉ đồng. Tuy nhiên, theo Công ty CP Ninh Chữ Bay, thời gian qua doanh nghiệp gặp nhiều khó khăn trong việc tiếp cận các nguồn vốn tín dụng, do ảnh hưởng dịch bệnh, các nguồn đầu tư không đảm bảo nên chậm tiến độ triển khai dự án… Xét thấy các điều kiện chủ quan và khách quan không đủ thuận lợi để hoàn thành dự án trong thời hạn pháp luật cho phép, nhà đầu tư quyết định chấm dứt hoạt động của dự án.

XUÂN HƯỚNG

Khơi dòng chảy văn hóa người Dao Tiền

● MINH HOÀNG

Nhằm triển khai thực hiện có hiệu quả Dự án 6 về "Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch", Bảo tàng Văn hóa các dân tộc Việt Nam đã tổ chức chương trình hỗ trợ nghiên cứu, phục hồi, bảo tồn, phát huy hát Páo dung và thêu trang phục truyền thống của dân tộc Dao Tiền tại thôn Bản Ca, xã Bình Trung, huyện Chợ Đồn (Bắc Kạn) và chương trình Hỗ trợ nghiên cứu, phục hồi, bảo tồn, phát huy nghề dệt của người Dao Tiền tại xã Cao Sơn, huyện Đà Bắc (Hoà Bình).

Bảo tồn thêu trang phục truyền thống của dân tộc Dao Tiền gắn với phát triển du lịch

Ông Bàn Văn Xuân, Phó Chủ tịch xã Cao Sơn, huyện Đà Bắc (Hòa Bình) cho biết, nghề dệt thổ cẩm bao đời nay đã gắn liền với cuộc sống người Dao Tiền nơi đây. Đồng bào Dao Tiền vẫn giữ thói quen tự dệt, nhuộm vải, may trang phục truyền thống để nhắc nhở con cháu về cội nguồn dân tộc. Trang phục truyền thống của người Dao Tiền độc đáo về kỹ thuật nhuộm, in hoa văn và thêu bằng tay với những hoa tiết tinh xảo, mỗi họa tiết trang trí trên trang phục của người Dao Tiền đều ẩn chứa những câu chuyện dài về lịch sử cội nguồn, là những ký ức văn hóa, thể hiện nhân sinh quan của người Dao Tiền trong dòng chảy cuộc sống. Theo phong tục từ xưa, phụ nữ Dao Tiền trước khi lấy chồng phải biết thêu thùa, may vá để khi lớn lên có thể tự tay may váy cưới cho mình. Từ khi lên 10 tuổi, họ bắt đầu học thêu, dệt và nhuộm vải. Các bà, mẹ dạy họ từ những công đoạn đơn giản đến phức tạp. Không chỉ là nghề thủ công truyền thống, những mảnh vải thổ cẩm được dệt bởi bàn tay khéo léo của người dân địa phương còn gửi gắm nhiều nét đẹp trong văn hóa của đồng bào nơi đây.

Ông Bàn Văn Xuân nhấn mạnh, việc Bảo tàng Văn hóa các dân tộc Việt Nam phối hợp với UBND huyện Đà Bắc, Phòng Văn hóa và Thông tin huyện Đà Bắc và UBND xã Cao Sơn tổ chức chương trình Hỗ trợ nghiên cứu, phục hồi, bảo tồn, phát huy nghề dệt của người Dao Tiền tại xã Cao Sơn với sự tham gia của gần 45 học viên là người Dao Tiền đang sinh sống tại xã Cao Sơn, trong đó học viên nhiều tuổi nhất là 50 tuổi, nhỏ nhất là 12 tuổi có chung niềm đam mê với nghề dệt, thêu, in hoa văn trên trang phục truyền thống của người Dao Tiền, là dịp để các nghệ nhân, người có uy tín phổ biến trao truyền rộng rãi bí quyết, kỹ thuật, kinh nghiệm trong nghề thủ công truyền thống trong cộng đồng, đặc biệt là trao truyền nghề cho thế hệ trẻ.

Phó Chủ tịch UBND xã Bình Trung, huyện Chợ Đồn (Bắc Kạn) Bàn Văn Hiền cho biết, xã Bình Trung có 7 dân tộc anh em cùng sinh sống, trong đó dân tộc Dao có 209 hộ 846 khẩu chiếm 24% dân số toàn xã. Người Dao Tiền nơi đây còn lưu giữ nhiều phong tục tập quán đặc sắc, nét đẹp văn hóa của dân tộc mình như lễ cấp sắc, lễ hội cầu mùa, dân ca, dân vũ, nghề truyền thống... Trong đó, hát Páo Dung và nghề thêu trang phục truyền thống là loại hình di sản văn hóa phi vật thể độc đáo của người Dao. Hát Páo Dung ra đời và phát triển từ lao động sản xuất, từ nhu cầu đời sống tinh thần và tín ngưỡng của cộng đồng dân tộc Dao. Do đó hát Páo Dung truyền tải tâm tư, tình cảm và ước muốn trong cuộc sống, được lưu truyền qua nhiều thế hệ và trở thành một nét sinh hoạt văn hóa đặc sắc của người Dao trên địa bàn xã Bình Trung.

Páo Dung là làn điệu giao duyên của người Dao Tiền

Bà Tô Thị Thu Trang, Giám đốc Bảo tàng Văn hóa các dân tộc Việt Nam cho biết, chương trình Hỗ trợ nghiên cứu, phục hồi, bảo tồn, phát huy nghề dệt của người Dao Tiền tại xã Cao Sơn, huyện Đà Bắc (Hòa Bình) và chương trình Hỗ trợ nghiên cứu, phục hồi, bảo tồn, phát huy hát Páo Dung và thêu trang phục truyền thống của dân tộc Dao Tiền tại thôn Bản Ca, xã Bình Trung, huyện Chợ Đồn (Bắc Kạn) là hoạt động thiết thực nhằm triển khai thực hiện có hiệu quả Dự án 6 về "Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch", thể hiện sự quan tâm đầu tư của Đảng, Nhà nước trong việc bảo tồn, phát huy bản sắc văn hóa dân tộc Dao nói riêng, các dân tộc trên địa bàn huyện Đà Bắc và Chợ Đồn nói chung, là tiền đề để đẩy mạnh phát triển du lịch cộng đồng của địa phương. Mong rằng sau chương trình này, các nghệ nhân có kinh nghiệm và có uy tín trong cộng đồng tiếp tục trao truyền, tiếp lửa cho thế hệ trẻ, các học viên tiếp tục tập luyện để bảo tồn các giá trị di sản của dân tộc góp phần khơi dậy giá trị truyền thống của người Dao Tiền gắn với phát triển du lịch.

"Thông qua chương trình nhằm phát huy hiệu quả nguồn lực đầu tư của Nhà nước, xã hội và cộng đồng trong công tác bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của đồng bào các dân tộc thiểu số nói chung và dân tộc Dao Tiền ở tỉnh Bắc Kạn và Hòa Bình nói riêng. Từ đó, nâng cao nhận thức về công tác bảo tồn, phát huy bản sắc văn hóa các dân tộc thiểu số trong cộng đồng, đề cao vai trò năng lực chủ thể văn hóa của các nghệ nhân, già làng, trưởng bản, người có uy tín vùng đồng bào dân tộc thiểu số trong giai đoạn hiện nay", bà Trang nhấn mạnh. ■

Gìn giữ làn điệu hát Then, đàn Tính

Xóm Hồng Định II, xã Hạnh Phúc, huyện Quảng Hòa (Cao Bằng) có nhiều lực lượng nghệ nhân am hiểu về văn hóa, đa dạng lứa tuổi, say mê ca hát, có khả năng trình diễn nhiều loại hình dân ca, dân vũ, dân nhạc. Nhân dân các dân tộc trên địa bàn xóm luôn duy trì tốt hoạt động sinh hoạt văn hóa gắn với hát Then, đàn Tính, hát dân ca.

Với điều kiện thuận lợi, phù hợp, xóm được Sở VHTTDL tỉnh Cao Bằng lựa chọn xây dựng CLB hát Then, đàn Tính, hát dân ca. Câu lạc bộ được thành lập với 20 thành viên, là các nghệ nhân, hạt nhân văn nghệ, người có năng khiếu, đam mê hát dân ca đang sinh sống tại địa phương. Quá trình thành lập Câu lạc bộ, Trung tâm Văn hóa và Thông tin du lịch tỉnh cử người trực tiếp hướng dẫn, biên đạo, tập luyện cho câu lạc bộ các tiết mục ca, múa, nhạc mang đậm văn hóa đặc sắc của người Tày, Nùng Cao Bằng. Sau quá trình hướng dẫn, tập luyện, học viên CLB nắm được kiến thức, kỹ năng cơ bản; sử dụng được đạo cụ, nhạc cụ đàn Tính; tập luyện, thực hành trình diễn tốt các loại hình dân ca đã được truyền dạy. Trung tâm Văn hóa và Thông tin du lịch cũng hỗ trợ Câu lạc bộ 20 bộ trang phục dân tộc Tày được làm từ vải chàm và 20 cây đàn tính. Đây là hoạt động nhằm thực hiện hiệu quả Dự án 6 về "Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch".

CLB hứa hẹn sẽ là điểm sáng trong thực hiện bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống; hình thành không gian giao lưu, sinh hoạt văn hóa, sản phẩm du lịch tại địa phương. Huyện Quảng Hòa có thế mạnh về du lịch với các điểm đến nổi bật như: Làng giấy bản Dìa Trên, làng rèn Pác Rằng, Hồ Thăng Hen… Phát huy tốt mô hình CLB sẽ hình thành sản phẩm du lịch thuận lợi kết nối tour, tuyến với các điểm đến khác trên địa bàn huyện.

CLB ra mắt và đi vào hoạt động nhằm bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống gắn với phát triển du lịch trên địa bàn

LINH KHÔI

NHỮNG GIÁ TRỊ QUÝ BÁU TẠI CỤM DI CHỈ VƯỜN CHUỐI (HÀ NỘI):

Tiến độ bảo tồn, xếp hạng di tích quá chậm

NGÂN ANH; ảnh: L.SƠN

Đợt khai quật khảo cổ tại phía Tây gò Vườn Chuối (thôn Lai Xá, xã Kim Chung, Hoài Đức, Hà Nội) mới đây cho thấy những kết quả lần đầu được nhận diện ở cụm di chỉ này, đồng thời cũng đặt ra phương án di dời di tích, di vật phục vụ cho việc giải phóng mặt bằng.

Toàn cảnh hiện trường khai quật

Cuộc khai quật di dời phía Tây di chỉ Vườn Chuối dù vẫn đang được thực hiện nhưng công tác nghiên cứu sơ bộ tại hiện trường đã đưa đến những tư liệu vô cùng quý báu, có giá trị lịch sử khảo cổ sâu sắc.

Dấu vết và chứng cứ đặc sắc

Sau gần sáu tháng thực hiện công tác khảo cổ tại hiện trường với tổng diện tích 6.000m^2, kết quả khai quật đã làm xuất lộ cơ bản không gian phân bố và những dấu tích quan trọng về nơi ở, nơi chôn cất người chết, và nhiều di vật tiêu biểu của di chỉ cư trú mộ táng Vườn Chuối.

Lịch sử phát hiện và nghiên cứu cụm di chỉ Vườn Chuối được phát hiện từ năm 1969, qua nhiều lần khai quật với tổng diện tích 1.250m^2 đã ghi nhận đây là một phức hệ di tích thuộc loại hình di chỉ cư trú, mộ táng, tầng văn hóa phản ánh nhiều giai đoạn văn hóa phát triển liên tục trong thời đại Kim khí miền Bắc Việt Nam. Cụm di chỉ Vườn Chuối là địa điểm quan trọng, mỗi lần khai quật đều đem lại những kết quả và tư liệu mới cho công tác nghiên cứu lịch sử - khảo cổ thời tiền sơ sử ở Hà Nội và khu vực. Tuy nhiên, trong vài thập niên gần đây, sự phát triển đô thị về phía Tây Hà Nội đã khiến cụm di chỉ Vườn Chuối chịu những tác động nặng nề. Các địa điểm gò Chùa Gio, Đình Lỗ, Cây Muỗng, Dền Rắn, Mỏ Phượng bị phá hủy nhiều và hiện thành một phần của các khu đô thị mới mà chưa được, hoặc mới chỉ được nghiên cứu khảo cổ rất hạn chế. Riêng địa điểm gò Vườn Chuối, vấn đề bảo tồn di tích đã được các nhà nghiên cứu và cộng đồng cư dân địa phương lên tiếng từ lâu. Địa điểm này cũng được chú ý nghiên cứu bảo tồn.

Tiếp nối các đợt khai quật trước đây, từ cuối tháng 3.2024 Viện Khảo cổ học, Bảo tàng Hà Nội và Khoa Lịch sử, Trường Đại học KHXH&NV (Đại học Quốc gia Hà Nội) đã phối hợp thực hiện công tác khai quật hiện trường nhằm khai quật, di dời di tích, di vật, giải phóng mặt bằng nửa phía tây di chỉ Vườn Chuối phục vụ Dự án xây dựng đường Vành đai 3.5 tại khu vực gò Vườn Chuối. Kết quả sơ bộ đã phát hiện những dấu vết và chứng cứ đặc sắc, trực tiếp góp thêm nhận thức mới về quá trình cư trú, thay đổi, cải tạo và mở rộng địa bàn sinh sống của người cổ trong suốt gần 2000 năm. Diện tích khai quật gồm 3 khu vực: Khu vực phía Bắc thuộc phạm vi đỉnh gò Vườn Chuối, khu vực giữa gò nằm ở sườn phía Nam gò Vườn Chuối, Khu vực phía Nam gò Vườn Chuối. Đợt khai quật đã phát hiện những di tích lần đầu tiên được biết đến khi nghiên cứu về thời đại Kim khí ở miền Bắc Việt Nam. Đó là mặt bằng cư trú giai đoạn tiền Đông Sơn, các khu mộ táng tiền Đông Sơn, khu mộ táng văn hóa Đông Sơn từ sớm đến muộn; dấu tích gia cố mặt bằng sinh sống thời Đông Sơn; dấu vết hố cột của các kiến trúc dạng nhà dài thời Đông Sơn và một số dấu tích của thời hậu Đông Sơn.

Các chuyên gia, nhà khảo cổ trao đổi về các di vật, hiện vật được tìm thấy

Trong đợt khai quật lần này, nhóm nhà khảo cổ phát hiện khu mộ táng của người Việt cổ cách nay hàng nghìn năm

Đến nay, đợt khai quật đã thu được nhiều di vật thuộc các nhóm chất liệu đá, đồng, gốm, gỗ, xương, sắt… thuộc nhiều giai đoạn, từ giai đoạn Phùng Nguyên muộn đến Đông Sơn muộn. Trong số này, đồ gốm vụn có số lượng nhiều nhất với trên 10 tấn gốm đã thu về lưu trữ trong kho tạm và còn nhiều cụm gốm tùy táng vẫn đang được lưu giữ tại hiện trường.

Bổ sung tư liệu khẳng định giá trị di chỉ Vườn Chuối

Theo báo cáo sơ bộ về đợt công tác khai quật di dời phía Tây di chỉ Vườn Chuối phục vụ giải phóng mặt bằng xây dựng dự án đường Vành đai 3.5, nhiều tư liệu được bổ sung tiếp tục khẳng định giá trị lịch sử, văn hóa của di chỉ Vườn Chuối trong thời đại Kim khí ở miền Bắc Việt Nam.

Nhiều nhà khảo cổ nhận định, có thể nói, Vườn Chuối là một ngôi làng Việt cổ đã được con người thời đại Kim khí khai phá, làm chủ một cách lâu dài trên 2000 năm, phát triển liên tục từ giai đoạn Phùng Nguyên muộn - Đồng Đậu sớm đến Đông Sơn và hậu Đông Sơn. Những kết quả nghiên cứu từ đây đã góp phần cung cấp đầy đủ chứng cứ lịch sử về sự có mặt của con người từ rất sớm trên địa bàn Hà Nội. Hơn nữa, chứng minh nguồn gốc bản địa và lịch sử dân tộc Việt Nam thời tiền sơ sử, khẳng định thời đại Hùng Vương dựng nước trong lịch sử dân tộc không hề là truyền thuyết. Cuộc khai quật di dời phía Tây di chỉ Vườn Chuối mặc dù vẫn đang được thực hiện nhưng có thể nhận định công tác nghiên cứu hiện trường đã đưa đến những tư liệu vô cùng quý báu có giá trị lịch sử khảo cổ sâu sắc. Theo đó, lần này đã phát hiện mặt bằng khu cư trú thời tiền Đông Sơn; phát hiện về khu mộ táng có niên đại kéo dài từ giai đoạn Phùng Nguyên muộn - Đồng Đậu sớm đến giai đoạn muộn của văn hóa Đông Sơn. Cũng trong đợt này, những dấu tích vật chất của công trình kiến trúc liên quan đến nhà ở của người Đông Sơn lần đầu được tìm thấy tại Vườn Chuối.

Phương án di dời các di tích, di vật khảo cổ

Hiện nay, công tác bảo quản tạm thời đang được thực hiện song song với quá trình khai quật hiện trường. Đa số các ngôi mộ sau khi làm rõ di cốt và đồ tùy táng chôn theo được để tại hiện trường phục vụ công tác đo đạc, thu thập thông tin khoa học về táng thức, táng tục và nhân chủng. Do di cốt nằm lâu trong lòng đất, công tác nghiên cứu hiện trường khiến di cốt bị phơi sáng

một thời gian dài, trong thời tiết mưa ẩm, dẫn đến di tích phải chịu ảnh hưởng không nhỏ. Các di tích liên quan đến đời sống cư trú của cư dân Vườn Chuối như vết tích bếp, lò nấu, đúc đồng, các hố đất đen... cũng không khỏi bị tác động và rêu mốc xâm hại. Bên cạnh đó là tác động nặng nề của bão Yagi trong quá trình thực hiện khai quật hiện trường.

Căn cứ phương án di dời và bảo quản hệ thống di tích, di vật ở phía Tây Vườn Chuối đã được phê duyệt, kế hoạch di dời các di tích, di vật tại hiện trường, bao gồm các di tích mộ táng; những vết tích cư trú, di vật khảo cổ đã được lập. Theo Viện Khảo cổ học, để công tác khai quật di dời nửa phía Tây di chỉ Vườn Chuối hoàn thành đúng tiến độ, đề nghị UBND huyện và Trung tâm phát triển quỹ đất huyện Hoài Đức phê duyệt phương án xây dựng, bổ sung kinh phí xây dựng khu mồ mả phục vụ bảo quản và hoàn táng di cốt tại nghĩa trang Lai Xá; bổ sung kinh phí thực hiện di dời di tích, di vật ở khu vực các hố khai quật năm 2019 với tổng diện tích 200m^2. Viện Khảo cổ học cũng đề nghị Sở VHTT Hà Nội nghiên cứu, tham mưu trình UBND TP phê duyệt kế hoạch và bố trí kinh phí thực hiện nhiệm vụ chỉnh lý, nghiên cứu, bảo quản và xây dựng hồ sơ khoa học di tích, di vật khai quật ở phía Tây di chỉ Vườn Chuối. Thực tế cho thấy những tư liệu quý nhất tại di chỉ Vườn Chuối là hệ thống mộ táng và những di cốt hung táng còn được bảo tồn qua hàng ngàn năm lịch sử, có giá trị đặc biệt quan trọng. Vì thế, những di tích, di vật này cần được nghiên cứu chỉnh lý càng sớm càng tốt.

Di chỉ Vườn Chuối được phát hiện từ cách đây 55 năm; những nghiên cứu hơn 20 năm qua đã xác định đây là di chỉ cư trú, mộ táng có tầng văn hóa dày phát triển qua nhiều giai đoạn tiền Đông Sơn - Đông Sơn. Tuy nhiên, trái ngược với giá trị lịch sử văn hóa quý báu của Vườn Chuối, công tác bảo vệ, bảo tồn di tích lại diễn tiến khá chậm. Nói cách khác, mặc dù đã có chủ trương từ lâu về việc nghiên cứu, xếp hạng di chỉ khảo cổ Vườn Chuối bước đầu ở cấp thành phố nhưng đến nay không hiểu sao vẫn diễn ra một cách chậm chạp. Theo giới chuyên môn, tiến độ bảo tồn cần tỷ lệ thuận với giá trị di tích. Bởi thực tế, đến nay Vườn Chuối mới chỉ được ghi vào danh mục kiểm kê di tích. Đợt công tác khai quật di dời phía Tây di chỉ Vườn Chuối phục vụ giải phóng mặt bằng xây dựng dự án đường Vành đai 3.5 là cuộc khai quật có quy mô lớn, đóng góp thêm nhiều tư liệu quý báu trong việc nghiên cứu làm rõ giá trị lịch sử, văn hóa của di chỉ khảo cổ học Vườn Chuối. Những nghiên cứu này không chỉ hứa hẹn đóng góp thêm tư liệu quan trọng cho bảo tồn, phát huy giá trị di sản Vườn Chuối mà còn thêm những hiểu biết quý báu vào lịch sử Việt Nam ở thời kỳ tiền Nhà nước và giai đoạn Nhà nước sớm.

Sau giai đoạn chỉnh lý cũng như khi di chỉ Vườn Chuối được công nhận và bảo vệ, nơi đây hứa hẹn sẽ là địa chỉ nghiên cứu, tham quan dành cho các nhà khoa học và đông đảo nhân dân. ■

Có thể nói, Vườn Chuối là một ngôi làng Việt cổ đã được con người thời đại Kim khí khai phá, làm chủ một cách lâu dài trên 2000 năm, phát triển liên tục từ giai đoạn Phùng Nguyên muộn - Đồng Đậu sớm đến Đông Sơn và hậu Đông Sơn. Những kết quả nghiên cứu từ đây đã góp phần cung cấp đầy đủ chứng cứ lịch sử về sự có mặt của con người từ rất sớm trên địa bàn Hà Nội. Hơn nữa, chứng minh nguồn gốc bản địa và lịch sử dân tộc Việt Nam thời tiền sơ sử, khẳng định thời đại Hùng Vương dựng nước trong lịch sử dân tộc không hề là truyền thuyết.

Sẽ đầu tư 12 tỉ đồng "cứu" di tích tháp Sáng

● **THU HOÀI**

Tỉnh Quảng Nam dự kiến đầu tư 12 tỉ đồng cho dự án bảo tồn, tu bổ tháp Sáng thuộc di tích quốc gia đặc biệt Phật viện Đồng Dương. UBND tỉnh Quảng Nam cũng vừa có văn bản đề nghị Bộ VHTTDL thẩm định báo cáo nghiên cứu khả thi dự án tu bổ, gia cố, phục hồi và phát huy giá trị tháp Sáng (xã Bình Định Bắc, huyện Thăng Bình).

Dự án sẽ thực hiện trong giai đoạn 2023-2025 với mục tiêu đầu tư bảo tồn, tu bổ tháp Sáng nhằm phục hồi, ổn định lâu dài cho cấu trúc kiến trúc; góp phần bảo tồn và phát huy giá trị di tích quốc gia đặc biệt Phật viện Đồng Dương. Hình ảnh giúp nhận dạng khu vực di tích Phật viện Đồng Dương hiện nay chỉ còn lại một mảng tường thuộc về phế tích kiến trúc được gọi tên là tháp Sáng, nằm giữa vùng đất mấp mô, chính là các đống vật liệu đổ nát đang bị vùi lấp dưới cỏ cây, thực vật dày đặc.

Tháp Sáng nằm tại vị trí gần chính giữa sân trước tòa Chánh điện trong Khu I, phía trước Phật đường, có kiến trúc tháp bốn mặt giống nhau, mặt bằng lòng tháp hình vuông. Sự khác biệt giữa tháp Sáng và các đền tháp thờ khác chính là tháp Sáng có cửa mở về bốn phía với bốn bậc cấp tương ứng từ bốn phía và trong lòng tháp không đặt bệ thờ. Toàn bộ kiến trúc tháp được đặt trên phần đế rộng, chiều cao khoảng 2m, có bậc cấp lên từ bốn phía tương ứng với bốn cửa của tháp. Phần còn lại hiện nay của phế tích tháp Sáng, theo dự đoán là mảng tường thuộc mặt Tây của tháp, hiện đang được chống đỡ khẩn cấp bằng hệ thống dàn chống thép ống vào năm 2012. Phía mặt Bắc là bộ khung cửa bằng đá sa thạch cũng được dựng lại tại vị trí gốc,…

Về hiện trạng tháp Sáng, hai bên đế tháp hướng Đông - Tây đã bị hư hỏng nặng, tạo ra một vết lõm hàm ếch với khoảng trống khá lớn (kích thước khoảng 1,8m x 1,4m) nên dẫn đến hiện tượng sụt lún sạt lở đất đe dọa nghiêm trọng tính bền vững của toàn bộ phần thân tháp phía trên. Phần thân tháp hiện nay đã bị mất hẳn mảng tường bên trái gãy đôi, không đủ sức chống đỡ toàn bộ khối lượng gạch phía trên của chóp tháp. Trên thân tháp, vết nứt dọc kéo dài đã tạo ra hai mảng tường bên trái và phải, theo lực ly tâm bị tách rời ra khỏi phần thân tháp.

Năm 2012, Trung tâm Quản lý Di tích và Danh thắng đã thực hiện chống đỡ cấp thiết, dùng khung định hình thép bọc xung quanh để giữ cố định các khối gạch này. Tuy nhiên, đây cũng chỉ là giải pháp tạm thời, do khung định hình thép chỉ làm giảm được lực ngang, không giảm được lực thẳng do tải trọng gây ra và hiện tượng chuyển vị bản thân. Hiện tượng vôi hóa chất kết dính dẫn đến phá vỡ liên kết giữa các viên gạch, làm bong tách ra và rơi xuống đất. Cơ quan chuyên môn cho xếp những viên gạch Chăm rơi vãi xung quanh lại với nhau, làm bệ đỡ tạm thời để tránh tình trạng rơi đổ gạch từ thân tháp. Toàn bộ phần đỉnh tháp đã bị sụp đổ hoàn toàn.

Hiện tháp chỉ còn lại mảng tường phía Tây đang được chống đỡ bằng khung dàn sắt, chân tường xung quanh bị khuyết sâu vào trong khối xây móng dạng hàm ếch nếu không được chống đỡ bằng dàn sắt hiện hữu thì khối tường này đã đổ sập, rất nguy hại. Mảng tường phía Đông, Nam, Bắc đã mất hoàn toàn, chỉ còn nền móng bị vùi lấp dưới lớp đất đá, bậc cấp cũng đã mất hết cấu trúc, vùi lấp…

Kết quả khảo sát đánh giá tình trạng kỹ thuật của tháp Sáng cho thấy, mặc dù đã được chống đỡ nhưng các cấu trúc của phế tích xuống cấp rõ rệt so với tình trạng khi được chống đỡ. Các thành phần cấu trúc của các mảng tường mặt Tây vẫn đang tiếp tục bị xuống cấp, trong trạng thái nguy hiểm, lộ rõ nguy cơ mất ổn định chung. Bộ khung cửa đá sa thạch với những vết nứt lớn vẫn tiếp tục phát triển, rõ ràng nhất là vết cắt trên khung cửa ngang, tương đương vết gãy của tấm lanh tô cửa, gần như đã cắt rời tấm đá khung cửa. Nếu như không có cấu trúc đỡ bằng sắt ống thì có thể đã bị gãy rời, rơi xuống đất và phần cấu trúc gạch vòm cuốn phía bên trên cửa cũng bị kéo đổ theo.

Theo UBND tỉnh Quảng Nam, các giải pháp kỹ thuật trùng tu di tích áp dụng trong dự án này được thực hiện trên cơ sở công tác "trùng tu khảo cổ học", với phương châm bảo tồn tối đa tính nguyên gốc, sự xác thực của di tích và tôn trọng tình trạng hiện còn. Các nhà khảo cổ và bảo tồn cho rằng cách ứng xử phù hợp với khu phế tích kiến trúc - khảo cổ học đặc thù này là việc khai quật thận trọng từng bước kết hợp với việc gia cố cùng với tái định vị từng phần trên cơ sở một chương trình khai quật - trùng tu bảo tồn theo các chuẩn mực khoa học và kéo dài qua nhiều năm. Trong dự án này, các quan điểm cơ bản được xem xét như sau: Di tích Phật viện Đồng Dương là một phức hợp di tích, bao gồm các yếu tố vật chất lịch sử, văn hóa, tôn giáo, kiến trúc đô thị - tín ngưỡng, dân dụng và nghệ thuật… của một quá trình tồn tại dài với những giai đoạn để lại dấu vết và dấu ấn riêng. Do đó, các hoạt động nhằm mục đích bảo tồn khu di tích cần có phương pháp tiếp cận tổng thể, đồng bộ và cân bằng về nhiều mặt, luôn đề cao tính khách quan lịch sử.

Các giải pháp áp dụng cho việc can thiệp nhằm bảo tồn di tích tháp Sáng là những thao tác được lựa chọn, cụ thể hóa trên cơ sở định hướng chung về ứng xử với khu di tích Phật viện Đồng Dương. Được thực hiện trên cơ sở các nguyên tắc của trùng tu khảo cổ học, can thiệp ít nhất, ưu tiên cứu vãn, để lại ít nhất dấu vết can thiệp, tránh sự nhầm lẫn, tránh làm giả.

Quy trình triển khai can thiệp bảo tồn đảm bảo sự phối hợp chặt chẽ và hữu cơ giữa các công việc chuyên ngành (tư liệu, khai quật thăm dò, phát lộ khảo cổ học kết hợp nghiên cứu về mỹ thuật, kỹ thuật và vật liệu, gia cố, khôi phục định hình cấu trúc, bảo quản loại trừ các nguyên nhân xâm hại di tích…); các thành phần cấu thành di tích gốc sau khi được bộc lộ phải được xử lý kịp thời và thích hợp... ■

Hiện trạng tháp Sáng đang được chống đỡ bằng khung sắt

Ngày hội lớn của sân khấu Cải lương

● **Bài, ảnh: THÙY TRANG**

Liên hoan Cải lương toàn quốc 2024 vừa chính thức mở màn và các nghệ sĩ, các đoàn nghệ thuật đã bước vào chặng đua tài tại Nhà hát Trung tâm Văn hóa TP Cần Thơ. Đây không chỉ là ngày hội lớn của giới nghề mà còn là dịp để khán giả mộ điệu được thỏa đam mê khi có dịp thưởng thức hàng chục vở diễn đỉnh cao, qua đó góp phần duy trì và phát triển loại hình nghệ thuật sân khấu đặc sắc đã tồn tại trăm năm qua…

Bí thư Thành ủy TP Cần Thơ Nguyễn Văn Hiếu và Thứ trưởng Hồ An Phong tặng hoa các thành viên Hội đồng nghệ thuật tại Liên hoan

Tôn vinh nét đẹp và sức hấp dẫn của sân khấu Cải lương

Liên hoan do Cục Nghệ thuật biểu diễn (Bộ VHTTDL) chủ trì, phối hợp với Hội Nghệ sĩ Sân khấu Việt Nam, Sở VHTTDL TP Cần Thơ và các cơ quan, đơn vị có liên quan tổ chức định kỳ 3 năm một lần. Sự kiện năm nay quy tụ lực lượng hùng hậu tham gia với gần 1.200 nghệ sĩ, diễn viên đến từ 29 đơn vị, đoàn nghệ thuật cùng 33 vở diễn.

Phát biểu khai mạc, Thứ trưởng Bộ VHTTDL Hồ An Phong nhấn mạnh: Cải lương là loại hình nghệ thuật truyền thống rất đặc sắc, đã hình thành và phát triển hơn một trăm năm qua. Đó là những giá trị rất to lớn và độc đáo, không chỉ của riêng người dân các tỉnh ĐBSCL mà còn của dân tộc Việt Nam và nhân loại. "Nhiệm vụ của Đảng và Nhà nước giao cho chúng ta là phải giữ gìn, phát huy và sáng tạo những giá trị văn hóa đặc sắc của nghệ thuật sân khấu Cải lương. Đây là hoạt động có ý nghĩa và là cơ hội để lực lượng nghệ sĩ trao đổi, học hỏi lẫn nhau, tôn vinh nét đẹp và sự hấp dẫn của bộ môn nghệ thuật truyền thống làm đắm say lòng người", Thứ trưởng bày tỏ.

Ông Nguyễn Thực Hiện, Phó Chủ tịch UBND TP Cần Thơ, Phó Trưởng BCĐ Liên hoan chia sẻ: Cùng với cả nước, Cần Thơ vinh dự là một trong những cái nôi của nghệ thuật Đờn ca tài tử và Cải lương Nam Bộ. Đây là vùng đất có bề dày lịch sử - văn hóa, có vị trí trung tâm của vùng ĐBSCL. Năm 2024 đánh dấu mốc lịch sử quan trọng khi TP Cần Thơ tròn 20 năm trực thuộc Trung ương. Việc tổ chức Liên hoan Cải lương toàn quốc nhằm góp phần bảo tồn và phát huy giá trị nghệ thuật truyền thống Việt Nam trong giai đoạn hội nhập hiện nay. Liên hoan cũng là dịp để cơ quan quản lý văn hóa và lãnh đạo các đơn vị nghệ thuật tìm kiếm, phát hiện tài năng trẻ triển vọng, từ đó lên kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng, định hướng phát triển phù hợp; đồng thời là cơ hội cho anh chị em nghệ sĩ được thể hiện, cống hiến và mang tới những luồng gió mới cho nghệ thuật Cải lương. Từ đó góp phần duy trì và phát triển loại hình nghệ thuật truyền thống độc đáo này.

Mong muốn Cải lương đồng hành cùng "hơi thở" thời đại

Ở Liên hoan năm nay, những người tâm huyết với loại hình nghệ thuật truyền thống dân tộc vẫn mang trong mình sự trăn trở, đau đáu với nghề. Đó là làm sao để sân khấu Cải lương luôn sáng đèn, nghệ sĩ được cống hiến, sáng tạo nhiều hơn, có thể góp phần bảo tồn và phát huy văn hóa dân tộc, đồng hành cùng nhịp sống thời đại…

Là người luôn dõi theo sự thăng trầm của sân khấu Cải lương, soạn giả Hoàng Song Việt tâm tư: "Điều tôi quan tâm là mục đích, kết quả Liên hoan sẽ mang đến điều gì cho đội ngũ sáng tạo sân khấu Cải lương và khán giả. Ở những kỳ liên hoan trước, điều đáng tiếc nhất là các nghệ sĩ không có điều kiện ở lại, mà chỉ tham gia thi diễn xong rồi về, hoặc đoàn thi cuối phải đợi sát ngày mới đến vì không thể lo kinh phí ăn ở dài ngày. Chính vì vậy, họ không thể cùng tề tựu xem nhau biểu diễn để rút kinh nghiệm và học hỏi, tìm hiểu nhu cầu thưởng thức của khán giả... Tôi mong thời gian tới, các địa phương cần có sự quan tâm, chú trọng để tạo điều kiện nhiều hơn cho các nghệ sĩ, các đoàn nghệ thuật, để họ đến với Liên hoan không chỉ thi thố lấy huy chương mà còn được được cọ xát, giao lưu, trao đổi, học tập cùng nhau…".

Nhà viết kịch Nguyễn Sỹ Chức, Chủ tịch Hội đồng nghệ thuật Liên hoan cũng bày tỏ mong muốn sẽ có thể khắc phục những điểm còn thiếu khuyết ở các kỳ liên hoan trước. Đơn cử như năm 2021 đã bộc lộ những điều khiến niềm vui chưa trọn vẹn: Một số đơn vị thiếu hẳn chất thanh xuân trong đội ngũ nghệ sĩ, nhất là ở tuyến nhân vật chính; nhiều diễn viên non về nghề, thiếu khai thác chiều sâu tâm lý, tính cách nhân vật; vẫn còn tiếng nhắc tuồng "oang oang" vọng ra từ cánh gà bởi diễn viên chưa thuộc lời thoại… Những "hạt sạn" này đã tác động không nhỏ đến kết quả diễn thi của từng cá nhân, đồng thời khiến tác phẩm sân khấu cũng thiếu đi tính chuyên nghiệp.

Để sân khấu Cải lương ngày càng phát huy được giá trị, tinh hoa truyền thống và tiếp thu được những cái mới từ nghệ thuật đương đại, rất cần sự quan tâm đầu tư nhiều hơn nữa cả về nhân lực và vật lực cho các vở diễn, không chỉ tập trung trong kỳ liên hoan mà phải thường xuyên, liên tục. Bên cạnh đó, cần tập trung đào tạo kỹ thuật chuyên sâu cho đội ngũ diễn viên để đảm bảo yếu tố truyền thống của nghệ thuật Cải lương được bảo tồn trọn vẹn. Địa phương cũng cần có chính sách đặc thù để thu hút lực lượng trẻ, tài năng về làm việc tại các nhà hát, các đoàn nghệ thuật.

Liên hoan vừa khởi động, khán giả mộ điệu và giới làm nghề đang hào hứng chờ đợi, kỳ vọng vào những gương mặt mới. Họ không chỉ làm trẻ hóa Liên hoan mà còn tạo nên những cú đột phá bất ngờ đầy ấn tượng cho sân khấu nước nhà. Các buổi thi diễn ra liên tục vào 9h30 và 19h30 hằng ngày, mở cửa miễn phí cho khán giả vào thưởng thức. ■

LIÊN ĐOÀN XIẾC VIỆT NAM:

Nỗ lực đổi mới và phát triển nghệ thuật xiếc

● **HIỀN MAI (thực hiện)**

Khát khao chuyển mình để tiếp cận đa dạng đối tượng khán giả, Liên đoàn Xiếc Việt Nam đã và đang nỗ lực không ngừng nghỉ qua hàng loạt chương trình được dàn dựng với tư duy sáng tạo mới mẻ; đồng thời chinh phục khán giả quốc tế với những giải thưởng cao tại các cuộc thi danh giá…

Trao đổi với *Văn Hóa*, Giám đốc Liên đoàn Xiếc Việt Nam NSND Tống Toàn Thắng chia sẻ về những định hướng đầy tiềm năng để xây dựng, định vị thương hiệu nghệ thuật cho Xiếc Việt.

● **PV:** *Những giải thưởng mà Liên đoàn Xiếc Việt Nam gặt hái được gần đây cho thấy đơn vị đang nỗ lực vươn tầm quốc tế, thưa ông?*

- **NSND Tống Toàn Thắng:** Thương hiệu Liên đoàn Xiếc Việt Nam có mặt ở nhiều cuộc thi nghệ thuật chuyên nghiệp quốc tế nằm trong một phần chiến lược phát triển dài hơi của chúng tôi. Mong muốn bắt kịp với xu thế phát triển của thế giới, Liên đoàn xác định đã tham gia là phải tìm ra cái hay, cái đặc biệt để có thể đoạt giải, đồng thời cũng là cơ hội để nghệ sĩ chúng ta học hỏi, cọ xát với đồng nghiệp quốc tế. Thành công của những chuyến đi này không chỉ đơn thuần là việc tích lũy giải thưởng mà quan trọng là chúng ta có cơ hội kết nối, hợp tác với những quốc gia hàng đầu trong lĩnh vực xiếc. Nhờ sự hỗ trợ từ các nước tiên phong trong phát triển ngành xiếc, chúng ta có thể tiết kiệm chi phí và có điều kiện thuận lợi để nghệ sĩ của mình sang họ học tập. Đây chính là tiền đề để Xiếc Việt phát triển bền vững hơn.

Đối với cá nhân tôi, khi được mời tham gia Ban Giám khảo một số cuộc thi, tôi cũng có cơ hội tiếp cận những kiến thức và xu hướng mới của nghệ thuật Xiếc toàn cầu. Từ đó, tôi đã sáng tạo ra những chương trình nghệ thuật vừa giữ gìn bản sắc truyền thống, vừa mang tính hiện đại, phù hợp với xu hướng thời đại.

● *Khoảng 5 năm trở lại đây, Liên đoàn Xiếc Việt Nam luôn là đơn vị tiên phong tổ chức Hội nghị khách hàng thường niên và giới thiệu kế hoạch biểu diễn trong năm để chủ động quảng bá, tiếp cận khán giả. Hơn 20 chương trình nghệ thuật mà Liên đoàn xây dựng mỗi năm là con số kỷ lục, không dễ gì đạt được với bất kỳ một nhà hát hay đơn vị nghệ thuật chuyên nghiệp nào... Rõ ràng phải có "cầu" thì mới có "cung", thưa ông?*

- Đúng vậy, "mùa nào thức nấy" chính là tinh thần mà Liên đoàn đang theo đuổi. Những năm qua, chúng tôi đã nỗ lực sáng tạo và linh hoạt trong việc xây dựng kịch bản phù hợp với thị hiếu của đa dạng công chúng, từ đó thay đổi cách nhìn nhận của xã hội về nghệ thuật xiếc. Xu thế và nhu cầu khán giả hiện đại thiên về tính giải trí, nghệ thuật cũng phải thay đổi để tìm những phương thức dàn dựng mới lạ, thu hút người xem.

Áo dài thăng hoa cùng âm nhạc

● THANH NGỌC

Trên sân khấu biểu diễn âm nhạc, hình ảnh các ngôi sao quốc tế tỏa sáng trong tà áo dài Việt Nam đã gây ấn tượng đặc biệt đối với khán thính giả trong nước và quốc tế. Điều này tạo nên hiệu ứng rất lớn, góp phần quảng bá hình ảnh đất nước và nâng cao vị thế của Việt Nam trên bản đồ văn hóa - du lịch thế giới.

Nhiều ngôi sao đã lựa chọn áo dài làm trang phục biểu diễn trên sân khấu Việt Nam Ảnh: HÒA NGUYỄN

Nghệ sĩ quốc tế lan tỏa vẻ đẹp áo dài

Đầu tháng 10 vừa qua, bốn nghệ sĩ xinh đẹp của tứ tấu đàn dây lừng danh đến từ Vương quốc Anh đã khiến khán phòng Trung tâm Hội nghị Quốc gia vỡ òa khi xuất hiện trên sân khấu trong tà áo dài duyên dáng. Đêm diễn *Bond live in Vietnam* không chỉ hấp dẫn người nghe bởi âm nhạc đỉnh cao, với những tác phẩm kinh điển trong sự nghiệp của Bond mà còn mang đến sự gần gũi khi những nghệ sĩ nổi tiếng thể hiện sự tôn trọng, yêu quý văn hóa Việt thông qua trang phục truyền thống.

Nghệ sĩ Eos Counsell chia sẻ: "Chúng tôi rất vinh dự khi được mặc trang phục áo dài. Đây cũng là điều chưa từng có trong lịch sử lưu diễn ở nước ngoài của nhóm". Còn nghệ sĩ Tania Davis thì bày tỏ: "Phụ nữ Việt Nam trông rất phong cách trong trang phục truyền thống, nên chúng tôi thực sự háo hức được mặc áo dài lên sân khấu. Chúng tôi sẽ mang những bộ áo đặc biệt này về Anh như một kỷ niệm đẹp về chuyến lưu diễn đầy ý nghĩa…".

Tiếp sau Bond, nhóm nhạc Thụy Điển Arrival From Sweden (được mệnh danh là truyền nhân của ban nhạc ABBA) đã tổ chức chuyến lưu diễn *The music of ABBA* tại Hà Nội, Ninh Bình, Đà Nẵng và TP.HCM. Hàng chục ca khúc huyền thoại như *Voulez-vous, Mamma mia, Gimme! gimme! gimme!, Fernando...* được thể hiện trong không khí sôi động. Đặc biệt, một số tiết mục được ban nhạc biểu diễn trong trang phục áo dài đã nhận được sự cổ vũ nồng nhiệt của khán giả Thủ đô.

Chia sẻ sau khi kết thúc đêm diễn tại Hà Nội, nhạc sĩ Giáng Son cho biết: "ABBA là một phần thanh xuân của rất nhiều thế hệ… Được nhảy, hát, múa trong âm nhạc của ABBA khiến tôi vô cùng hạnh phúc. Những nghệ sĩ Thụy Điển hiểu được văn hóa Việt Nam và chọn mặc áo dài hát ca khúc cuối chương trình như lời tạm biệt khán giả rất dễ thương".

Trước đó, nhóm nhạc đã có cuộc gặp gỡ, giao lưu và nhận những bộ trang phục truyền thống từ CLB Di sản Áo dài Việt Nam trao tặng. Chủ nhiệm CLB Nguyễn Thị Thanh Tâm cho biết, tháng 9 vừa qua, CLB đã phối hợp với các Đại sứ quán Việt Nam tại châu Âu thành lập các CLB Di sản Áo dài, trong đó có CLB Di sản Áo dài Việt Nam tại Thụy Điển. "Thật hãnh diện khi ban nhạc Arrival From Sweden đã khoác lên mình trang phục truyền thống của chúng ta để lan tỏa giá trị và vẻ đẹp của tà áo dài đến công chúng và bạn bè quốc tế".

Tạo sức hút đặc biệt

Áo dài không chỉ là trang phục truyền thống của người Việt Nam, mà còn là tác phẩm nghệ thuật, là biểu tượng của văn hóa Việt. Hiện nay, áo dài đang được quảng bá rộng rãi, trở thành tâm điểm chú ý của công chúng trong và ngoài nước. Tại Việt Nam, các hoạt động quảng bá áo dài diễn ra sôi nổi với nhiều hình thức đa dạng. Áo dài cũng xuất hiện ngày càng nhiều trong các sự kiện văn hóa, nghệ thuật, các chương trình truyền hình, phim ảnh, góp phần làm tăng sự hiện diện của trang phục trong đời sống xã hội.

Không chỉ giới hạn trong nước, áo dài còn được quảng bá rộng rãi trên trường quốc tế. Hình ảnh những người đẹp Việt Nam trong tà áo dài xuất hiện tại các cuộc thi sắc đẹp, trình diễn thời trang quốc tế, hay các chương trình giao lưu văn hóa tại nước ngoài… đã góp phần đưa áo dài dần trở nên quen thuộc, như một "đại sứ văn hóa".

Gắn bó với Việt Nam và lựa chọn mặc áo dài khi tham dự một số chương trình, sự kiện, bà Stella Ciorra, Chủ tịch Hội Những người Bạn Di sản Việt Nam (FVH), Vương quốc Anh chia sẻ: "Trong vòng 10 năm qua, áo dài đã được giới thiệu rộng rãi tới cộng đồng quốc tế như một trang phục đại diện chính thức của quốc gia, ví dụ như tại các sự kiện chính trị và ngoại giao quan trọng. Nhiều người nước ngoài đang sinh sống và làm việc tại Việt Nam đã sở hữu và mặc áo dài, trang phục này đã trở thành một phong cách ăn mặc được chấp nhận tại nhiều sự kiện".

Có thể thấy, sự kết hợp hài hòa giữa vẻ đẹp truyền thống và hiện đại, cùng sự đa dạng về kiểu dáng đã giúp áo dài có một sức hút đặc biệt. Những năm gần đây, áo dài đã vượt qua biên giới Việt Nam, trở thành biểu tượng của vẻ đẹp Á Đông và được nhiều người trên thế giới yêu thích. Không ít ngôi sao quốc tế như ca sĩ Shane Filan, nhóm nhạc T-Ara, Momoland… đã lựa chọn áo dài làm trang phục biểu diễn và tạo nên hiệu ứng lan tỏa rất lớn, góp phần thay đổi cái nhìn của bạn bè về đất nước, con người Việt Nam. Việc các gương mặt nổi tiếng thể hiện sự yêu thích đối với áo dài sẽ khiến cộng đồng tò mò tìm hiểu về văn hóa, con người và các danh lam thắng cảnh, không chỉ giúp quảng bá du lịch mà còn nâng cao vị thế của Việt Nam trên bản đồ văn hóa thế giới. ■

Tuy nhiên, các chương trình của chúng tôi không chỉ thỏa mãn nhu cầu giải trí mà còn hướng tới việc thể hiện trách nhiệm công dân của người nghệ sĩ. Do vậy, phía Liên đoàn luôn cầu thị lắng nghe các phản hồi, đóng góp để tiếp tục xây dựng chương trình với tính chuyên nghiệp, chuyển tải ý nghĩa xã hội cũng như bài học giáo dục cho thế hệ trẻ.

Thời gian tới, sân khấu tròn sẽ thực sự bùng nổ với nhiều chương trình hấp dẫn, nổi bật nhất là hài xiếc *Không muốn cũng phải cười*, được chuyển thể từ tác phẩm *Nghêu, Sò, Ốc, Hến* theo đơn đặt hàng của Bộ VHTTDL, ngoài mang đến những tiếng cười giải trí còn ẩn chứa những giá trị nhân văn sâu sắc…

● *Sẵn sàng dàn dựng những sản phẩm nghệ thuật chuyên đề theo đơn đặt hàng, tiếp thu góp ý để điều chỉnh theo hướng hoàn thiện hơn..., Liên đoàn Xiếc Việt Nam đang cố gắng chuyển mình để chinh phục ngày càng nhiều đối tượng công chúng?*

- Không đợi khách hàng tự tìm đến, chúng tôi đã chủ động xúc tiến, quảng bá sản phẩm tới công chúng thông qua xây dựng và giới thiệu kịch mục xuyên suốt năm. Cách làm này góp phần thay đổi tư duy cũng như phương thức tổ chức biểu diễn của Liên đoàn theo hướng chuyên nghiệp hơn, giúp đơn vị có sự chuẩn bị chu đáo, kỹ lưỡng trong dàn dựng tiết mục, có sự điều tiết, phân bổ hợp lý trong sắp xếp nhân sự cho những đợt lưu diễn hay dự giải quốc tế; đồng thời giúp các đối tác lựa chọn những sản phẩm thích hợp nhất để "chào hàng" khán giả, đưa ra tính toán để đặt vé, suất diễn...

NSND Tống Toàn Thắng chụp ảnh lưu niệm cùng các nghệ sĩ tại một cuộc thi nghệ thuật xiếc quốc tế

Những tràng vỗ tay, nụ cười hay ánh mắt chăm chú của khán giả là minh chứng cho sự kết nối sâu sắc giữa chúng tôi và công chúng. Có những khán giả yêu thích xiếc đến mức họ livestream, chia sẻ lên TikTok hay Facebook. Những bài viết giản dị nhưng chân thành đó đã tạo ra nguồn động viên lớn cho các nghệ sĩ tiếp tục cống hiến… ■

Sắc màu dân tộc Thái, Thổ trong dòng chảy văn hóa Như Xuân

NGUYỄN LINH

Như Xuân là huyện miền núi Thanh Hóa, vùng đất với cảnh sắc hữu tình, đậm đà bản sắc văn hóa. Đồng bào dân tộc Thái, Thổ nơi đây vẫn duy trì và thực hành những phong tục, tập quán độc đáo qua bao thế hệ…

Chính quyền địa phương đang nỗ lực biến các đặc trưng văn hóa trở thành động lực thúc đẩy phát triển du lịch, góp phần thực hiện hiệu quả Dự án 6 "Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch", thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giai đoạn 2021- 2030.

Sắc màu văn hóa Thái, Thổ trong dòng chảy văn hóa ở Như Xuân

Lễ hội đậm đà bản sắc người Thổ

Từng có dịp đến với lễ hội của bà con dân tộc Thái và Thổ ở Như Xuân vào những ngày đầu xuân, tôi vô cùng ấn tượng trước không gian văn hóa độc đáo nơi đây. Một bức tranh thiên nhiên đậm đặc sắc màu bản địa hiện lên giữa tiết trời trong mát của vùng cao, càng làm nổi bật những giá trị truyền thống được gìn giữ qua nhiều thế hệ. Những âm thanh từ khèn bè, trống, chiêng và những điệu dân vũ uyển chuyển đã đưa tôi vào hành trình khám phá tinh hoa văn hóa, nơi mỗi phong tục, mỗi nét đẹp đều ẩn chứa câu chuyện lịch sử và niềm tự hào của đồng bào.

Một trong những lễ hội quan trọng nhất ở Như Xuân là lễ hội Đình Thi của người Thổ, được tổ chức 5 năm một lần tại thị trấn Yên Cát để tưởng nhớ danh tướng Lê Phúc Thành, người có công lớn trong cuộc khởi nghĩa Lam Sơn. Lễ hội không chỉ có ý nghĩa về mặt tín ngưỡng, mà còn là dịp bảo tồn và phát huy những giá trị văn hóa của đồng bào. Những năm gần đây, Như Xuân đã nỗ lực phục dựng lại lễ hội để không chỉ bảo tồn các giá trị truyền thống mà còn quảng bá rộng rãi đến du khách gần xa. Lễ hội Đình Thi hiện đang được lập hồ sơ để trình Bộ VHTTDL công nhận là Di sản văn hóa phi vật thể Quốc gia.

Chị Nguyễn Linh Ngọc, một người con dân tộc Thổ chia sẻ: "Đình Thi là niềm tự hào của người Thổ, bởi qua lễ hội này, chúng tôi được hiểu biết thêm về cội nguồn, tín ngưỡng dân tộc và còn có cơ hội giới thiệu các sản vật địa phương đến du khách. Đó là một cách để quảng bá văn hóa Thổ một cách hiệu quả, cũng là cơ hội để thu hút du lịch huyện nhà".

Trong suốt lễ hội, hàng nghìn du khách thập phương đổ về Như Xuân, cùng hòa mình vào các nghi thức, trò chơi dân gian như múa cồng chiêng, khắp, hát chậm đò ho, biểu diễn văn nghệ quần chúng, trải nghiệm các món ẩm thực độc đáo do chính bà con tự tay làm ra từ những sản vật của núi rừng…

Linh thiêng khắp Thái và tiềm năng du lịch cộng đồng

Bên cạnh lễ hội Đình Thi, lễ hội Dâng trâu tế trời tại đền Chín Gian, xã Thanh Quân cũng là một trong những điểm nhấn đặc sắc tôn vinh văn hóa của người Thái. Sau 75 năm gián đoạn, lễ hội đã được phục dựng vào năm 2023 theo nguyện vọng của cộng đồng các dân tộc huyện Như Xuân và nhanh chóng trở thành sự kiện văn hóa thu hút đông đảo người dân, du khách tham gia.

Lễ hội Dâng trâu tế trời không chỉ đơn thuần là nghi lễ tín ngưỡng mà còn là nơi để người Thái thể hiện lòng tri ân với Thần linh, cầu cho mưa thuận gió hòa, quốc thái dân an. Những nghi thức như tắm trâu, hiến trâu và cúng thần được thực hiện một cách trang nghiêm, giữ nguyên vẹn bản sắc cổ truyền. Sau phần lễ trang trọng là phần hội sôi động với những trò chơi dân gian như nhảy sạp, múa cây bông hoa, đánh cồng chiêng, hát khặp giao duyên...

Ngoài những lễ hội đặc sắc, cảnh sắc và phong tục nơi bản làng của đồng bào cũng được chính quyền địa phương phát huy gắn với phát triển du lịch. Điển hình là thôn Tân Hùng, xã Thanh Phong - nơi đồng bào dân tộc Thái sinh sống với những thửa ruộng bậc thang tuyệt đẹp, dòng suối thơ mộng kéo dài từ thác nước 9 tầng chảy ra sông Chàng; đặc biệt là gần 100 ngôi nhà sàn ẩn hiện giữa đại ngàn, trong đó có khoảng 20 ngôi nhà sàn Thái cổ còn được giữ nguyên nét đặc trưng kiến trúc. Điểm đặc biệt là các bà, các chị vẫn thường xuyên mặc trang phục dân tộc trong cuộc sống hằng ngày và duy trì nghề dệt vải truyền thống. Những sắc màu thổ cẩm rực rỡ, những giai điệu khặp Thái da diết tạo nên một không gian vừa linh thiêng, vừa đậm đà bản sắc văn hóa.

Nhận thấy tiềm năng lớn từ văn hóa và cảnh quan tự nhiên nơi đây, UBND huyện Như Xuân đã xây dựng đề án "Phát triển du lịch cộng đồng tại thôn Tân Hùng, xã Thanh Phong giai đoạn 2024-2025, tầm nhìn đến năm 2030", mục tiêu là phát triển du lịch cộng đồng gắn với bảo tồn văn hóa; đưa du lịch trở thành một trong những ngành kinh tế trọng điểm của địa phương.

Các sản phẩm du lịch mà đề án hướng tới gồm: Tham quan ngôi làng nhà sàn; trải nghiệm đời sống sinh hoạt của đồng bào Thái; trải nghiệm hoạt động dệt vải, đan lát và thưởng thức những món ăn đặc trưng vùng cao... UBND huyện cũng phấn đấu đến năm 2025 sẽ thu hút được 2.000 lượt khách đến với Tân Hùng, từ đó tạo thêm công ăn việc làm và nguồn thu nhập bền vững cho bà con.

Ông Lê Anh Tuấn, Phó Chủ tịch UBND huyện Như Xuân chia sẻ: "Trong thời gian tới, huyện sẽ tiếp tục đẩy mạnh công tác bảo tồn văn hóa, nghiên cứu và phục dựng nhiều lễ hội truyền thống; phát triển thêm các sản phẩm du lịch mới, kết hợp chặt chẽ với các ngành liên quan để hoàn thiện hệ thống dịch vụ và hạ tầng".

Nhờ sự nỗ lực của chính quyền địa phương và cả cộng đồng, việc bảo tồn văn hóa đã trở thành động lực thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội tại Như Xuân. Các lễ hội truyền thống không chỉ là nơi lưu giữ những giá trị lịch sử, tín ngưỡng mà còn là "cánh cửa" mở ra một không gian du lịch đầy tiềm năng, góp phần nâng cao đời sống của bà con dân tộc thiểu số; là cơ hội để du khách trải nghiệm không gian văn hóa đặc sắc của đồng bào và làm phong phú thêm hành trình khám phá vùng cao trên bản đồ du lịch Việt Nam. ■

Lễ hội đua ghe Ngo chủ đề *Đất nước trọn niềm vui*

Lễ hội đua ghe Ngo Quận 3 (TP.HCM) lần thứ II năm 2024 với chủ đề *Đất nước trọn niềm vui* sẽ diễn ra vào ngày 10.11 tới. Sự kiện nhằm khẳng định sự đồng lòng của cả hệ thống chính trị trong công tác bảo tồn, phát huy bản sắc văn hóa đồng bào Khmer Nam Bộ; đồng thời tăng cường giao lưu, học tập, trao đổi kinh nghiệm giữa các dân tộc, quảng bá tiềm năng và lợi thế hình ảnh du lịch TP là điểm đến "An toàn, thân thiện, nghĩa tình" cho bạn bè trong nước và quốc tế.

Lễ hội đua ghe Ngo Quận 3 mở rộng lần thứ 2 năm 2024 dự kiến diễn ra từ 6-12h ngày 10.11 tại kênh Nhiêu Lộc - Thị Nghè (đoạn từ cầu Công Lý đến cầu Lê Văn Sỹ) với sự tham gia của 12 đội. Song song phần dự thi đua ghe Ngo, Quận 3 còn tổ chức chương trình biểu diễn nghệ thuật đặc biệt với nhiều ca khúc dân gian của đồng bào Khmer; chương trình giao lưu văn hóa ẩm thực các dân tộc thiểu số tại TP.HCM.

T.TRANG

Lễ hội tài năng thanh niên Thủ đô - CHẤT Festival 2024

Được tổ chức vào ngày hôm qua 27.10 tại Sân vận động - Trung tâm Văn hóa - Thông tin và Thể thao Tây Hồ, Hà Nội. Đây là ngày hội âm nhạc đặc biệt, tạo dựng không gian đa chiều về văn hóa - nghệ thuật, mang đến sân chơi cho các nghệ sĩ trẻ thỏa sức đam mê và thể hiện hết tiềm năng của bản thân với sự đầu tư trang thiết bị hiện đại đạt tiêu chuẩn quốc tế.

Lễ hội không chỉ có sự tham gia của các nghệ sĩ trẻ nổi bật như Tlinh, Hoàng Dũng, Wxrdie, AMEE, The Flob, 52Hz, ddets, mà còn là nơi thể hiện tài năng của hơn 30 đội diễn đến từ các trường đại học trên địa bàn Thủ đô. Không dừng lại ở âm nhạc, chương trình còn mang đến giá trị nhân văn qua sự kiện gây quỹ "Chất music & Art scholarship" nhằm hỗ trợ trẻ em có hoàn cảnh khó khăn được tiếp cận với các hoạt động âm nhạc và hội họa, dự kiến triển khai vào tháng 11 - 12.2024.

QUANG ANH

Xây dựng nhân cách, con người Hà Nội thanh lịch, văn minh từ gia đình

● QUỲNH HOA

Không phải là người gốc Hà Nội lâu đời nhưng nét văn hóa, thanh lịch Tràng An đã ăn sâu vào nếp sống gia đình cụ Nông Quang Lộc (dân tộc Tày, phường Hàng Mã, quận Hoàn Kiếm, Hà Nội) từ bao lâu nay. Nhiều năm qua, gia đình cụ gồm 4 thế hệ (7 người) vẫn chung sống hòa thuận dưới một mái nhà, năm nào cũng được nhận danh hiệu Gia đình văn hóa.

Gia đình "tứ đại đồng đường" mẫu mực

Chia sẻ về truyền thống gia đình, bà Nông Thị Thu Thủy (sinh năm 1963, con gái cụ Lộc) cho biết: "Trước hết là những công dân của thành phố, mọi thành viên trong gia đình tôi luôn chấp hành tốt mọi chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, tích cực tham gia hưởng ứng các hoạt động do phường và quận phát động".

Bà Thủy kể, cụ Nông Quang Lộc nguyên là Hiệu trưởng Trường Sĩ quan công binh, sau khi nghỉ hưu, cụ tích cực tham gia công tác xã hội với các cương vị: Chủ tịch MTTQ, Chủ tịch Hội Cựu chiến binh phường Hàng Mã, Bí thư Chi bộ tổ dân phố… Đến nay, do tuổi cao cụ đã nghỉ công tác để bảo đảm sức khỏe, nhưng mọi lời ăn tiếng nói, hành động, việc làm của ông đều được con cháu kính trọng, nể phục và học theo.

Hiện cụ Lộc sống cùng vợ chồng bà Thủy và các cháu, chắt. Chia sẻ về cuộc sống gia đình "tứ đại đồng đường", bà Thủy cho biết: "Mọi thành viên luôn chung sống hòa thuận, kính trên, nhường dưới, đoàn kết, sẻ chia với nhau, thường xuyên giúp đỡ, tương trợ láng giềng và được mọi người yêu mến, tôn trọng. Con cháu thực hiện lời răn dạy của ông bà, cha mẹ, xây dựng phẩm chất cao đẹp và nhân cách đạo đức chuẩn mực của con người nói chung và người Hà Nội văn minh, thanh lịch nói riêng. Sinh ra trong gia đình truyền thống cách mạng, nên các cháu tuy còn trẻ nhưng luôn có tinh thần tận trung, tận hiếu với Tổ quốc. Gia đình tôi đã lưu truyền câu đối từ năm 1924 đến nay và lấy đó làm "kim chỉ nam" cho các thế hệ con cháu mai sau, đó là: *Nhân - Lễ - Nghĩa - Trí - Tín và Phúc - Lộc - Thọ - Khang - Ninh"*.

Gia đình "tứ đại đồng đường" của cụ Nông Quang Lộc

Cùng với đó, gia đình cụ Lộc luôn giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc, thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, tang, mừng thọ, lễ hội; tích cực tham gia đóng góp xây dựng quy chế, quy ước văn hóa; giữ gìn, bảo tồn, phát huy các giá trị truyền thống tốt đẹp ở địa phương. Đồng thời, gia đình cụ cũng tích cực tham gia vệ sinh đường làng, ngõ xóm; tuyên truyền để bà con xung quanh nâng cao ý thức giữ gìn môi trường, thực hiện tốt Bộ quy tắc ứng xử nơi công cộng do thành phố Hà Nội ban hành.

Gia đình cụ Nông Quang Lộc cùng với 86 gia đình khác đã được thành phố Hà Nội vinh danh tại lễ Tuyên dương Gia đình văn hóa Thủ đô tiêu biểu. Đây đều là những hạt nhân nòng cốt, lan tỏa và phát huy những giá trị gia đình, đạo đức, văn hóa truyền thống của Thăng Long - Hà Nội.

Mỗi gia đình Thủ đô là một tế bào của TP Hà Nội

Tuyên dương Gia đình văn hóa Thủ đô tiêu biểu là hoạt động thực hiện Chương trình 06-CTr/TU của Thành ủy Hà Nội về phát triển văn hóa, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, xây dựng người Hà Nội thanh lịch, văn minh giai đoạn 2021-2025; Chỉ thị số 30-CT/TU ngày 19.2.2024 của Ban Thường vụ Thành ủy về "Tăng cường sự lãnh đạo của cấp ủy Đảng về xây dựng người Hà Nội thanh lịch, văn minh đến năm 2025".

Tại Chỉ thị này, Ban Thường vụ Thành ủy yêu cầu các cấp ủy quán triệt sâu sắc, vận dụng sáng tạo, cụ thể hóa, thực hiện hiệu quả đường lối, quan điểm trong Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng và ý kiến chỉ đạo của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tại Hội nghị Văn hóa toàn quốc (24.11.2021): *Xây dựng con người Việt Nam thời kỳ đổi mới, phát triển, hội nhập với những giá trị chuẩn mực phù hợp, gắn với giữ gìn, phát huy giá trị gia đình Việt Nam, hệ giá trị văn hóa, giá trị quốc gia - dân tộc; kết hợp nhuần nhuyễn những giá trị truyền thống với giá trị thời đại: Yêu nước, đoàn kết, tự cường, nghĩa tình, trung thực, trách nhiệm, kỷ cương, sáng tạo.*

Theo kế hoạch 221/KH-UBND ngày 22.7.2024 của UBND TP Hà Nội, mục đích của chương trình Tuyên dương Gia đình văn hóa Thủ đô tiêu biểu là phát huy sức mạnh của cả hệ thống chính trị; huy động các tổ chức chính trị - xã hội, cộng đồng dân cư, gia đình và từng cá nhân tham gia vào công tác xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ, hạnh phúc, văn minh, thực sự là nơi hình thành, nuôi dưỡng nhân cách và giáo dục nếp sống cho con người; xây dựng gia đình học tập; thực hiện tiêu chí ứng xử trong gia đình... Đồng thời, tạo cơ hội cho các thành viên được giao lưu, học tập, chia sẻ kinh nghiệm về kiến thức, kỹ năng xây dựng gia đình hạnh phúc, phát triển bền vững, góp phần xây dựng cộng đồng ổn định, dân chủ, đoàn kết, đẩy lùi tệ nạn xã hội…

Gia đình là tế bào của xã hội, mỗi gia đình Thủ đô là một tế bào của TP Hà Nội. Vì vậy, đây chính là nơi nuôi dưỡng, trao truyền các giá trị văn hóa tốt đẹp, từ đó xây dựng nhân cách, con người Hà Nội thanh lịch, văn minh. Bà Trần Thị Vân Anh, Phó Giám đốc Sở VHTT Hà Nội cho biết, việc tuyên truyền, lan tỏa những kinh nghiệm ứng xử hay trong gia đình là trách nhiệm chung của mỗi người, mỗi cấp, ngành. Từ nhiều năm nay, Sở VHTT Hà Nội đã triển khai chương trình xây dựng nếp sống văn minh, gia đình văn hóa. Những quy định từ việc cưới, việc tang đến Bộ quy tắc ứng xử nơi công cộng, xây dựng văn hóa công sở… đã góp phần giữ gìn, phát huy hệ giá trị gia đình và xây dựng chuẩn mực người Hà Nội thanh lịch, văn minh trong điều kiện mới. ■

Ngày hội Gia đình trẻ hạnh phúc năm 2024

Nằm trong khuôn khổ Chiến dịch truyền thông Xây dựng Gia đình trẻ hạnh phúc năm 2024, hôm qua 27.10 tại Hà Nội đã diễn ra chương trình khai mạc Ngày hội Gia đình trẻ hạnh phúc với chủ đề "Bên nhau, mình là nhà". Đây là hoạt động chào mừng Đại hội đại biểu toàn quốc Hội Liên hiệp thanh niên Việt Nam lần thứ IX, nhiệm kỳ 2024-2029.

Phát biểu tại Ngày hội, anh Nguyễn Xuân Hiếu, Ủy viên BCH Trung ương Đoàn, Phó Chủ tịch Trung ương Hội Liên hiệp thanh niên Việt Nam cho biết: "Nhắc đến gia đình là nhắc đến những điều vừa gần gũi, thân thuộc, vừa thiêng liêng, cao quý đối với mỗi con người, bởi gia đình là nơi chăm sóc, nuôi nấng, dưỡng dục mỗi người từ những ngày đầu đời. Gia đình là chỗ dựa vững chắc, nơi ấm áp nhất trong suốt quá trình chúng ta trưởng thành, đi học rồi đi làm…".

Cũng theo anh Hiếu, trong cuộc sống có thể có nhiều nơi để đi, nhưng có một nơi mà chúng ta luôn muốn hướng về, đó chính là gia đình, mái ấm của mỗi người. Đối với xã hội, gia đình là tế bào quan trọng, là môi trường giáo dục nếp sống và hình thành nhân cách con người. "Việc xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ, hạnh phúc là mục tiêu quan trọng được Đảng, Nhà nước khẳng định trong chiến lược phát triển kinh tế - xã hội đất nước", anh Hiếu nhấn mạnh.

Ngày hội "Gia đình trẻ hạnh phúc" năm 2024 được tổ chức với chuỗi các hoạt động như: Chương trình đi bộ *Bên nhau, mình là nhà;* Tuyên dương gia đình trẻ tiêu biểu toàn quốc năm 2024; Đêm nhạc *Lời yêu thương muốn nói;* Triển lãm, giới thiệu các sản phẩm liên quan đến gia đình và nhiều hoạt động phong phú khác…

Các vị đại biểu và các gia đình trẻ cùng nhau đi bộ với chủ đề "Bên nhau, mình là nhà"

Ngay sau chương trình khai mạc, các đại biểu và các gia đình trẻ đã cùng nhau đi bộ và tham quan các gian hàng triển lãm, trải nghiệm các hoạt động sôi nổi, hấp dẫn của Ngày hội.

KHÔI NGUYÊN

Bóng chuyền TP.HCM trở lại

● HOÀNG ANH

Sau một năm vắng bóng tại giải VĐQG, bóng chuyền TP.HCM đã trở lại giải đấu cao nhất Việt Nam khi hai đội nam Công an TP.HCM và nữ TP.HCM vô địch Giải bóng chuyền hạng A toàn quốc 2024, qua đó giành suất thăng hạng thi đấu tại giải VĐQG 2025.

Nếu như bóng chuyền nữ TP.HCM chưa có thành tích nổi bật tại giải VĐQG, thì bóng chuyền nam TP.HCM từng là một thế lực trong quá khứ khi đã giành rất nhiều chức VĐQG và thường xuyên đóng góp lực lượng VĐV cho ĐTQG. Người hâm mộ bóng chuyền Thành phố mang tên Bác từng có một thời kỳ rất tự hào với thương hiệu Seaprodex cùng dàn hảo thủ như Lê Hồng Hảo, Lê Văn Oanh hay Nguyễn Văn Hòa vô địch quốc gia 5 năm liên tiếp (1989 -1994). Sau đó là Công an TP.HCM vô địch quốc gia 1997 và 1998, tiếp đến là đội Dệt Thành Công vô địch năm 1995.

Sau giai đoạn này, bóng chuyền nam TP.HCM không có được thành tích tốt ở giải VĐQG và phải chờ đúng 17 năm, niềm vui mới trở lại Thành phố mang tên Bác. Năm 2015, bóng chuyền nam TP.HCM với sự đồng hành của nhà tài trợ Maseco đã thuyết phục thành công HLV Bùi Huy Châm về dẫn dắt đội. Tài cầm quân của chiến lược gia kỳ cựu này cộng thêm phong độ ấn tượng của những Hoàng Thương, Huỳnh Văn Tuấn, Thanh Nhàn hay Thanh Tùng đã giúp đội vượt qua Khánh Hòa trong trận chung kết trên sân nhà Rạch Miễu để đoạt chức VĐQG sau 17 năm chờ đợi. Từ thành công đó, đội có thêm 2 lần vô địch quốc gia vào các năm 2018 và 2019. Nhưng giai đoạn sau đó thực sự khó khăn với TP.HCM khi đội không có được lực lượng tốt, không đủ sức cạnh tranh thứ hạng cao tại giải VĐQG. Năm 2023, đội nam TP.HCM rớt hạng, điều này cũng đồng nghĩa TP.HCM không còn đại diện nào tại giải VĐQG 2024.

Bóng chuyền TP.HCM sẽ có 2 đại diện tham dự giải VĐQG 2025

Vòng 2 Giải bóng chuyền VĐQG 2024 sẽ trở lại với các trận đấu tại bảng nữ ở Lào Cai từ ngày 7 - 17.11. Trong đó, vòng bảng diễn ra từ 7 - 12.11, vòng chung kết (bán kết, chung kết, phân hạng) từ ngày 14 - 17.11. Kết thúc vòng 1, bảng xếp hạng tạm thời của các đội lần lượt như sau: Binh chủng Thông tin (12 điểm), VTV Bình Điền Long An (11), LPB Ninh Bình (10), Xi măng Long Sơn Thanh Hóa (9), Hóa chất Đức Giang Lào Cai (6), Vietinbank (5), Quảng Ninh (4), Geleximco Thái Bình (4) và Hà Nội (0). Tại vòng 2, các đội tiếp tục thi đấu vòng tròn tính điểm, xếp hạng, chọn 4 đội đầu bảng vào bán kết.

Vòng 2 bảng nam thi đấu tại Bà Rịa - Vũng Tàu từ ngày 21.11 đến 1.12, trong đó vòng bảng từ ngày 21 - 26.11, vòng chung kết từ ngày 28.11 đến 1.12. Bảng xếp hạng sau vòng 1 như sau: Sanest Khánh Hòa (12 điểm), Biên phòng (11), Thể công (10), Đà Nẵng (6), LPB Ninh Bình (6), Hà Nội (5), Long An (5), Hà Tĩnh (4), Vĩnh Long (1). Tại vòng 2, các đội tiếp tục thi đấu vòng tròn tính điểm, xếp hạng, chọn 4 đội đầu bảng vào bán kết. Năm ngoái, Sanest Khánh Hòa vô địch bảng nam còn LPB Ninh Bình giành "ngôi hậu" bảng nữ.

Nhưng bóng chuyền TP.HCM đã kịp vực dậy nhờ sự quan tâm của lãnh đạo ngành cùng các nhà tài trợ. Đội bóng chuyền nam Công an TP.HCM với sự đầu tư kỹ lưỡng bằng những tên tuổi chất lượng như chuyền hai Giang Văn Đức, chủ công Nguyễn Văn Hạnh, Lâm Văn Sanh đã thi đấu rất hay tại giải hạng A toàn quốc 2024. Trong trận chung kết vừa qua ở Trà Vinh, các học trò của HLV Vũ Văn Duân đã thắng thuyết phục Bình Dương 3-0, qua đó đoạt vé thăng hạng giải VĐQG 2025. Lần gần nhất Công an TP.HCM góp mặt tại giải VĐQG là vào năm 2017, khi đó đội bóng này cùng đội nam TP.HCM là 2 đại diện của Thành phố mang tên Bác thi đấu tại giải đấu cao nhất của bóng chuyền Việt Nam. Sau 7 năm, đội bóng ngành công an đã làm được điều mà người hâm mộ bóng chuyền Thành phố mong chờ, đó là thành quả ngọt ngào cho những nỗ lực không ngừng của các VĐV và ban huấn luyện trong suốt hành trình vừa qua.

Trong khi đó đội nữ TP.HCM với sự đồng hành của nhà tài trợ mới, đã chiêu mộ một số tuyển thủ chất lượng cùng 2 ngoại binh đến từ Cuba và Thái Lan cũng vô địch giải hạng A với thành tích toàn thắng, giành quyền lên chơi giải VĐQG 2025. HLV Trần Thị Thu Hiền cho biết, thành tích này là thành quả của sự quan tâm, chăm lo từ các cơ quan, ban, ngành thể thao TP.HCM cùng nhà tài trợ. Đội có sự chuẩn bị tốt về lực lượng cả nội lẫn ngoại binh. Các VĐV đã nỗ lực, đồng sức, đồng lòng trong tập luyện, thi đấu và đạt thành tích như mong đợi khi toàn thắng để giành quyền thăng hạng.

Bóng chuyền TP.HCM đã trở lại giải VĐQG nhưng việc có đứng vững tại sân chơi cao nhất của bóng chuyền nước nhà vẫn là một dấu hỏi lớn, nhất là khi từ 2025, sân chơi này sẽ có sự cạnh tranh cao khi chỉ còn 8 đội nam và 8 đội nữ. Theo Tổng Thư ký Liên đoàn Bóng chuyền TP.HCM ông Hà Vũ Sơn, bộ môn bóng chuyền TP.HCM sẽ phối hợp cùng ban huấn luyện các đội nhanh chóng xây dựng kế hoạch sau khi trở lại đấu trường VĐQG, trong quá trình đó là hướng mục tiêu đạt thành tích tại Đại hội Thể thao toàn quốc 2026.

Theo ông Sơn, trước tiên các đội phải tập trung vào việc xây dựng lại kế hoạch và đánh giá lực lượng, bổ sung các vị trí có chất lượng hơn, ký hợp đồng thêm nội binh có chuyên môn tốt. Đồng thời phải đảm bảo các phương án chăm lo cơ sở vật chất, chế độ bồi dưỡng chuyên biệt cho các VĐV. Với Công an TP.HCM, đội cần bổ sung các nhân tố trẻ trung, tài năng để cùng các VĐV kỳ cựu tạo sức cạnh tranh tại giải VĐQG. Còn đội nữ, sự cam kết đồng hành lâu dài của nhà tài trợ là cơ sở để đội tiếp tục tăng cường dàn nội binh chất lượng, đồng thời tìm kiếm thêm các ngoại binh giỏi. ■

SEA Games 33 thi đấu 567 nội dung ở 44 môn

Đại diện các quốc gia Đông Nam Á đã thảo luận một số vấn đề quan trọng tại phiên họp Hội đồng lần thứ 2 mới đây tại Thái Lan. Theo đó, các đại biểu dự họp đã thống nhất kỳ SEA Games 33 năm 2025 được tổ chức tại các thành phố Bangkok, Chonburi và Songkhla của Thái Lan. Khác với SEA Games 31 năm 2022 tại Việt Nam và SEA Games 32 năm 2023 tại Campuchia đều diễn ra vào tháng 5, chủ nhà của kỳ SEA Games 33 đã lựa chọn thời điểm tổ chức sự kiện này từ ngày 9 - 20.12.2025. Kỳ đại hội thể thao lớn nhất khu vực năm tới sẽ thi đấu 567 nội dung ở 44 môn thể thao.

Trong đó, các môn thể thao dưới nước gồm: Bơi, nhảy cầu, bóng nước, bơi nghệ thuật, bơi đường dài; các môn trình diễn gồm: Ném đĩa, kéo co (Tug of war), thể thao hàng không; thể thao mạo hiểm gồm: Leo núi, trượt ván, dù lượn. Các môn còn lại là: Điền kinh, bắn cung, cầu lông, bóng rổ (3x3, 5x5), Rowing, Canoeing, đua thuyền truyền thống, xe đạp, cưỡi ngựa biểu diễn, đấu kiếm, bóng đá, Futsal, Golf, thể dục dụng cụ, bóng ném, Hockey, Judo, bóng bầu dục, Sailing, bắn súng, bóng bàn, Taekwondo, quần vợt, Triathlon, bóng chuyền, vật, trượt băng, Hockey trên băng, 5 môn hiện đại Pentathlon, cử tạ, bóng chày, bóng mềm, Billiards & Snooker, Boxing, bóng bàn, thể thao điện tử (E-sports), Muay, bóng lưới, Pencak silat, bi sắt, cầu mây, Squash, Bowling, Karate, Jujitsu, Cricket, Wushu, Kabaddi, Teqball, Kickboxing, cờ, bóng gỗ.

Nhìn vào danh sách các môn trong chương trình thi đấu của SEA Games 33 năm 2025, có thể thấy Ban tổ chức nước chủ nhà đã tập trung hơn vào môn thuộc nhóm Asian Games và Olympic. Cũng tại phiên họp này, đại diện của Việt Nam đã rất nỗ lực để đưa Vovinam trở lại với sự kiện thể thao đa môn lớn nhất khu vực. Tuy nhiên, đề xuất này đã không được nước chủ nhà chấp thuận với lý do chưa đủ điều kiện và kinh phí tổ chức. Đây thực sự là điều tiếc nuối cho môn võ thuật truyền thống của Việt Nam sau 2 kỳ góp mặt liên tiếp tại SEA Games 31 và SEA Games 32. Bộ môn này cũng được xem là "mỏ vàng" của Thể thao Việt Nam tại sân chơi khu vực trong những năm qua.

Môn võ thế mạnh của Việt Nam là Vovinam không được đưa vào thi đấu tại SEA Games 33 Ảnh: HOÀNG GIANG

Để chuẩn bị cho SEA Gamnes 33, cơ sở vật chất phục vụ cho đại hội đang được nước chủ nhà Thái Lan tích cực chuẩn bị. Cùng với đó, nước chủ nhà của kỳ SEA Games lần thứ 34 năm 2027 Malaysia cũng đã báo cáo tiến độ chuẩn bị cho đại hội này.

VĨNH HY

Trần Bảo Toàn - "trái chín" đúng mùa

● **NGỌC TRUNG**

LPBank V.League 1-2024/25 đang diễn ra với nhiều điều thú vị. Màn trình diễn ấn tượng của Trần Bảo Toàn (HAGL) là một trong số những điều thú vị ấy.

Phút thứ hai, hiệp 2, cuộc thư hùng trên đỉnh bảng xếp hạng V.League 2024/25 giữa HAGL và Thanh Hóa trên sân Pleilku, từ giữa sân Marciel thả trái bóng vào nách hàng phòng ngự đội khách, khoảng trống giữa hậu vệ cánh phải và trung vệ. Từ cánh trái, Trần Bảo Toàn lập tức tăng tốc vượt mặt Viết Tú để đón bóng, khéo léo gạt bóng loại bỏ cả hai trung vệ của Thanh Hóa rồi dứt điểm đánh bại thủ thành Xuân Hoàng, mở tỉ số cho đội chủ nhà. Đó là pha lập công đầu tiên của Bảo Toàn sau 6 năm lênh đênh chìm nổi cùng đội bóng phố Núi.

Bảo Toàn ăn mừng bàn thắng đầu tiên trong màu áo HAGL tại V.League

Hành trình gian nan

Sinh năm 2000, nay đã bước qua tuổi 24, Bảo Toàn không còn ở độ tuổi để gọi là "tài năng trẻ". Hành trình theo đuổi sự nghiệp của cầu thủ quê xã Bình Khương, huyện Bình Sơn (Quảng Ngãi) này vốn đã lắm chông gai. Năm 11 tuổi, Bảo Toàn vào TP.HCM tham gia Trung tâm đào tạo bóng đá trẻ PVF, nhưng sau 3 năm phải trở về quê vì bị đánh giá thể trạng không đảm bảo. Chuyển hướng sang thi vào Học viện HAGL-Arsenal JMG đang nổi đình nổi đám, Bảo Toàn cũng không đậu nhưng vẫn được tuyển vào lớp Năng khiếu khóa 3 của HAGL. Nhờ sự nỗ lực, ý chí và năng khiếu, Toàn được chuyển sang học viện. Dù vậy, sau thành công vang dội của lứa Công Phượng, Văn Toàn, Tuấn Anh, Xuân Trường… lò HAGL-JMG không đạt được kết quả nào đáng kể nữa.

Vì thế, Bảo Toàn không phải là cái tên được nhiều người hâm mộ nhớ mặt, biết tên. Dấu ấn đáng kể nhất của chàng trai Quảng Ngãi này là pha lập công duy nhất giúp đội tuyển U23 Việt Nam giành chiến thắng 1-0 trước U23 Thái Lan trong trận chung kết Giải bóng đá U23 Đông Nam Á 2022. Điều đáng nói, Bảo Toàn là một trong sáu cầu thủ được "chi viện" đầu tiên cho U23 Việt Nam. Dù đóng vai "kép phụ", nhưng Bảo Toàn đã chơi rất hay ở trận đấu với U23 Thái Lan tại vòng bảng, trận bán kết và chung kết, đặc biệt trong trận cuối cùng của giải, Bảo Toàn đã sắm vai "người hùng" mang về bàn thắng duy nhất để giúp U23 Việt Nam vô địch.

6 năm chìm nổi cùng HAGL, Bảo Toàn chưa để lại nhiều dấu ấn. Tuy nhiên, năng lực của cầu thủ quê Quảng Ngãi vẫn được ghi nhận để gắn bó với đội bóng phố Núi suốt thời gian dài. Không sở hữu chiều cao ấn tượng (chỉ cao gần 1m70) cũng chẳng phải mẫu cầu thủ có khả năng rê dắt lắt léo, song Bảo Toàn lại ghi điểm bằng tư duy chơi bóng, khả năng quan sát, kỹ thuật cá nhân toàn diện, bao gồm việc sử dụng tốt cả hai chân. HLV Guillaume Graechen từng nhận xét về cậu học trò: "Toàn là người chơi bóng có đầu óc, nhãn quan chiến thuật rất tốt. Đây là một cầu thủ của tương lai nếu cậu ấy tập luyện và cầu tiến như hiện tại".

"Quả ngọt" đang đến

Sau 6 năm, Bảo Toàn vẫn nỗ lực và cầu thị như trước, kết quả là khởi đầu V.League 2024/25 một cách thật bùng nổ. Chỉ sau 3 lần ra sân, anh đã có 1 bàn thắng và 3 pha kiến tạo, hiệu suất quá đỗi ấn tượng. Ở 2 trận đấu cầu thủ này vắng mặt, HAGL lần lượt để cho Đà Nẵng và Nam Định cầm chân, phần nào cho thấy tầm ảnh hưởng của cầu thủ tấn công mang áo số 15 này tại HAGL hiện tại. Về mặt chuyên môn, bên cạnh sự thăng hoa, Bảo Toàn tự tin và chín chắn hơn trong từng pha xử lý. Những pha kiến tạo của số 15 ở mùa giải này đều có điểm chung là nhãn quan thính nhạy và phương cách xử lý phù hợp cũng như đạt độ chính xác cực cao. Đó là chỉ dấu cho sự trưởng thành.

Thế giới bóng đá chứng kiến nhiều trường hợp "sớm nở, chóng tàn" nhưng cũng không ít tài năng "nở muộn, thơm lâu". Đáng kể như huyền thoại Zinedine Zidane. Năm 1998, khi đã 26 tuổi, Zidane mới giành chức vô địch cùng đội tuyển Pháp và 3 năm sau, khi đã 29 tuổi mới gia nhập Real Madrid. Hoặc chẳng cần dẫn chứng đâu xa, hai đàn anh Trần Minh Vương và Châu Ngọc Quang của Bảo Toàn tại HAGL cũng có thể xem là những "bông hoa nở muộn" của bóng đá Việt Nam. Phân tích sâu hơn một chút, những cầu thủ "sớm nở, chóng tàn" sở hữu thể chất ưu việt nhưng bị ép chín quá sớm. Hệ quả là thể chất nhanh chóng bị tàn phá dữ dội trong khi sự tích lũy về kinh nghiệm và kiến thức không thể bù đắp nổi. Những "bông hoa nở muộn" thực ra là sự chín muồi đồng đều của mọi phẩm chất cần thiết khi chơi bóng, từ kinh nghiệm trận mạc, tư duy cho đến thể chất.

Bảo Toàn chưa hề già. Đúng hơn, cầu thủ này đang chín đúng mùa vụ. Ở tuổi 24, anh đã đủ lăn lộn để tích lũy kinh nghiệm trận mạc và vẫn đủ sung mãn để chơi bóng đỉnh cao thêm 5-6 năm nữa. Nếu cầu thủ quê Quảng Ngãi này tiếp tục duy trì phong độ như hiện tại, rõ ràng cánh cửa lên ĐTQG sẽ không còn xa. HLV Kim Sang - sik lại có thêm một lựa chọn chất lượng cho hàng công tuyển Việt Nam. 6 năm trước, có lẽ không ai hình dung HAGL đang được gánh vác bởi Châu Ngọc Quang, Minh Vương hay Bảo Toàn thay vì Tuấn Anh, Xuân Trường hay Công Phượng. Tuy nhiên bóng đá là như thế, sự phát triển muôn hình vạn trạng và không thể đóng khung trên một lối mòn. .■

TIN **THỂ THAO**

Điều chỉnh lịch thi đấu trận Đà Nẵng gặp Hải Phòng do bão số 6

Do ảnh hưởng của bão số 6 (bão TRAMI), Ban tổ chức Giải bóng đá LPBank 2024/25 đã quyết định thay đổi lịch thi đấu giữa CLB SHB Đà Nẵng và CLB Hải Phòng. Trận đấu sẽ chuyển từ 18h ngày 27.10 sang 18h ngày 28.10 tại sân vận động Hòa Xuân, Đà Nẵng.

Ban tổ chức yêu cầu CLB SHB Đà Nẵng, CLB Hải Phòng và các đơn vị liên quan cập nhật thông tin, phối hợp chặt chẽ trong công tác ứng phó bão, đảm bảo an toàn và chuẩn bị đầy đủ theo các chỉ đạo của chính quyền địa phương và cơ quan chức năng. Các đơn vị cũng cần theo dõi sát tình hình, báo cáo và xử lý kịp thời những sự cố phát sinh trong quá trình tổ chức trận đấu.

KHẢI HƯNG

Triển khai kiểm tra doping tại mùa giải 2024/25

VFF, VPF và Viện Khoa học Hình sự, Bộ Công an đã phối hợp triển khai kế hoạch kiểm tra doping và sức khỏe bổ sung cho các cầu thủ tham gia mùa giải 2024/25. Hoạt động này nhằm đảm bảo môi trường bóng đá lành mạnh, tuân thủ các quy định phòng chống doping của FIFA và luật pháp Việt Nam.

Cụ thể, VFF và VPF sẽ tổ chức kiểm tra ngẫu nhiên các cầu thủ. Quá trình kiểm tra sẽ do các chuyên viên giàu kinh nghiệm từ Viện Khoa học Hình sự, Bộ Công an đảm nhiệm. Theo quy định kiểm tra doping và sức khỏe của VFF ban hành ngày 19.8.2024, cầu thủ không tuân thủ yêu cầu kiểm tra, có mẫu xét nghiệm dương tính với ma túy hoặc chất gây nghiện sẽ phải chịu các hình thức xử lý kỷ luật từ VFF và bị quản lý theo Luật Phòng chống ma túy.

ĐẶNG XÁ

FIFA áp dụng lệnh cấm chuyển nhượng đối với HAGL

Ngày 24.10, FIFA đã gửi văn bản thông báo đến HAGL, đồng thời chuyển tiếp đến VFF, về việc áp dụng hình phạt cấm đăng ký cầu thủ mới với CLB này. Quyết định được đưa ra do HAGL chưa thực hiện nghĩa vụ tài chính đối với cầu thủ Martin Dzilah theo phán quyết của FIFA. Theo thông báo, HAGL bị cấm đăng ký cầu thủ mới trên phạm vi quốc gia và quốc tế cho đến khi thanh toán khoản nợ với Dzilah. VFF cũng xác nhận sẽ thực hiện yêu cầu từ FIFA và áp dụng lệnh cấm đăng ký cầu thủ mới với HAGL trong phạm vi cả nước cho đến khi đội bóng hoàn tất nghĩa vụ tài chính theo quy định.

Trước đó, ngày 30.8, FIFA đã ra phán quyết yêu cầu HAGL bồi thường cho Martin Dzilah số tiền 29.000 USD kèm lãi suất sau khi Dzilah đệ đơn kiện lên FIFA đòi quyền lợi hợp đồng.

N.T

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 33 ngõ 294/2 Kim Mã, Q. Ba Đình, Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 370/GP-BTTTT ngày 05/7/2016 của Bộ Thông tin và Truyền thông
● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, P. Võ Thị Sáu, Q.3, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Phương Sài, TP Nha Trang, Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, Q. Sơn Trà, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798
● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam
GIÁ: 5.000đ

Lan tỏa hình ảnh Việt Nam tại Mỹ

Đại sứ quán Việt Nam tại Mỹ vừa chủ trì, phối hợp với tổ chức Things To Do DC tổ chức sự kiện quảng bá tổng hợp kinh tế, văn hóa, ẩm thực tại Nhà Việt Nam ở Thủ đô Washington D.C. Tham dự sự kiện có hơn 100 khách mời gồm chính giới, chính quyền địa phương, lãnh đạo doanh nghiệp, học giả, giới nghệ sĩ, báo giới và đại diện các tổ chức chính trị xã hội sở tại.

Chương trình sự kiện diễn ra hết sức sôi động và phong phú với ba cấu phần chính: Thuyết trình về kinh tế, thương mại đầu tư vào Việt Nam; trình diễn trang phục truyền thống ba miền của Việt Nam và chiêu đãi ẩm thực Việt Nam. Bên lề sự kiện, khách tham dự hết sức thích thú khi được mời thử trang phục truyền thống của Việt Nam và trực tiếp trải nghiệm cách làm món nem cuốn.

Phát biểu tại sự kiện, Đại sứ Việt Nam tại Mỹ Nguyễn Quốc Dũng giới thiệu khái quát về bề dày lịch sử lâu đời, truyền thống văn hóa đa dạng và đặc sắc, con người Việt Nam cần cù, thông minh, nhân hậu, kiên cường, hiếu khách. Đại sứ cũng giới thiệu về thành tựu trong quan hệ giữa hai nước Việt Nam và Mỹ.

LAN HƯƠNG

Khủng hoảng y tế tại Dải Gaza

Tổng Giám đốc Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) Tedros Adhanom Ghebreyesus vừa cảnh báo về tình hình thảm khốc ở phía Bắc Dải Gaza trong bối cảnh các hoạt động quân sự tiếp tục diễn ra ngay gần và bên trong các cơ sở chăm sóc y tế.

Trên mạng xã hội X, người đứng đầu WHO bày tỏ quan ngại trước tình trạng thiếu hụt nghiêm trọng nguồn cung ứng trang thiết bị y tế và thuốc men, cùng với việc hạn chế nghiêm trọng khả năng tiếp cận các cơ sở y tế do xung đột. Ông viện dẫn việc Kamal Adwan, bệnh viện cuối cùng còn hoạt động ở phía Bắc Dải Gaza, đang phải vật lộn với tình trạng thiếu hụt vật tư, nhất là sau khi các lực lượng Israel đột kích bệnh viện này hôm 25.10. Đây là nơi đang điều trị cho khoảng 600 bệnh nhân, trong khi nhiều nhân viên y tế và những người khác cũng đang tránh trú tại cơ sở này.

Cũng theo lời người đứng đầu WHO, cần phải bảo vệ các cơ sở chăm sóc y tế và đội ngũ nhân viên ngành y trong các cuộc xung đột và coi mọi cuộc tấn công vào những cơ sở này là hành động vi phạm luật nhân đạo quốc tế.

L.YẾN

Các học viện về Đạo giáo ở Trung Quốc thu hút giới trẻ

● **CHI MAI**

Trong các kỳ tuyển sinh gần đây, Học viện Đạo giáo Chiết Giang (Trung Quốc) đều nhận được hơn 1.000 đơn dù chỉ tuyển khoảng 60 người. Bởi ở đây, người học được tiếp cận với những di sản văn hóa sâu sắc và khám phá chiều sâu của nghệ thuật Đạo giáo truyền thống.

Học viên học các nghi lễ Đạo giáo tại Học viện Đạo giáo Chiết Giang

Không giống như các trường đại học thông thường, Học viện Đạo giáo Chiết Giang là một tổ chức giáo dục tôn giáo toàn thời gian và được coi là một trong những học viện Đạo giáo nổi tiếng nhất ở Trung Quốc. Mặc dù học viện này được thành lập vào năm 2013, nhưng từ hai năm lại đây đã chứng kiến sự gia tăng số lượng đơn đăng ký tăng vọt chưa từng thấy, với khoảng 1.300 học viên đăng ký. Tuy nhiên, sau quy trình tuyển chọn nghiêm ngặt, chỉ có 60 người được chọn và Trường chỉ chấp nhận những ứng viên trong độ tuổi từ 18-28. Học viên tốt nghiệp không chỉ nhận bằng, mà còn có sự cam kết sâu sắc với các khía cạnh Đạo giáo truyền thống. Họ thường đảm nhận các vai trò trong các cơ sở tín ngưỡng Đạo giáo và tiếp tục tiến sâu vào mối liên hệ tâm linh của mình.

Một nhân viên của Hiệp hội Đạo giáo tỉnh Chiết Giang, cơ quan giám sát của học viện nhận xét: "Trường học đã tồn tại nhiều năm và được thế hệ trẻ yêu thích. Chúng tôi không cố tình quảng bá thương hiệu của trường".

Trên khắp Trung Quốc, mối quan tâm ngày càng tăng đối với Đạo giáo không chỉ giới hạn ở học viện này. Trên nền tảng video Bilibili, Dàn nhạc Đạo giáo Thiên Tân có hơn 170.000 người theo dõi, với video phổ biến nhất thu được gần 3 triệu lượt xem.

Đạo giáo là một triết lý và truyền thống tâm linh cổ xưa của Trung Quốc, nhấn mạnh đến việc sống hòa hợp với thiên nhiên, đón nhận sự tự phát và thực hành không hành động. Đạo giáo đã ảnh hưởng đến văn hóa, nghệ thuật và y học Trung Quốc cũng như các môn tập luyện như Thái Cực quyền và Khí công.

Mặc dù tên gọi có thể gợi lên sự kỳ lạ, nhưng những cơ sở giáo dục này đang tận tâm trong việc bảo tồn và phổ biến các giáo lý Đạo giáo cổ xưa. Theo một chương trình giảng dạy được đăng trực tuyến, Học viện cung cấp các khóa học về ngôn ngữ và văn học truyền thống Trung Quốc, lịch sử tôn giáo và các môn học chuyên ngành như y học Đạo giáo và âm nhạc Đạo giáo.

Học viện cũng thực thi các quy định và lịch trình nghiêm ngặt, gồm phải kiêng rượu và thuốc lá, tránh đánh nhau, thực hành ăn chay và bị cấm quan hệ tình cảm với bạn bè đồng trang lứa… Thời gian biểu bắt đầu lúc 5h và kéo dài đến 21h, với một lịch trình dày đặc được thiết kế để rèn luyện học viên trở thành những người nắm vững Đạo giáo trước khi tốt nghiệp.

"Độ khó, độ nặng của những hoạt động trong khóa huấn luyện sẽ tăng dần", Kim Linh, một học viên của học viện, chia sẻ. Lấy thiền định làm ví dụ. Ban đầu chỉ tập luyện mỗi ngày một giờ, sau đó tăng dần về thời gian và đa dạng hình thức tập luyện. "Có thể bạn sẽ được yêu cầu vừa thiền vừa thổi tiêu, chủ yếu là kiểm tra hơi thở ổn định hay không", Kim Linh nói.

Học chơi tiêu cũng là bước quan trọng để trở thành một đạo sĩ. Tại học viện, không khó nhận thấy các đạo sĩ luôn cầm một chiếc tiêu và luyện tập ngày đêm. Loại nhạc cụ này không chỉ giúp ngón tay hoạt động linh hoạt mà còn kiểm soát chặt chẽ độ mạnh của luồng hơi, tạo ra âm thanh trầm bổng. Theo Kim Linh, cô đã học tại đây ba năm và mới chỉ thổi được hai bản nhạc.

Những bài kiểm tra như vậy kéo dài trong suốt những năm học tập tại trường. Tại học kỳ đầu tiên của năm cuối cấp, trường sẽ đánh giá toàn diện năng lực, thái độ của từng học viên rồi sắp xếp vào các ngôi đền Đạo giáo khác nhau thực tập. Sang học kỳ hai, sinh viên bắt đầu làm luận văn và bảo vệ tốt nghiệp. Vì vậy, "mỗi năm chỉ có 60 học viên được chọn nhưng thường chỉ có 2/3 đạt tốt nghiệp", một giảng viên của Học viện cho biết.

Hiện tượng nhiều người trẻ Trung Quốc đổ đến đền chùa cũng thu hút chú ý của báo chí nhà nước. Tian Wenzhi, một nhà bình luận của *Bắc Kinh nhật báo* đưa ra quan điểm đồng cảm hơn, cho rằng nên cố gắng hiểu những áp lực mà người trẻ phải đối mặt và những gì họ đang tìm kiếm. "Cuộc sống hối hả với nhiều bất định trong xã hội ngày nay tạo ra những thách thức và lo lắng lớn hơn đối với người trẻ, khiến họ phải lo lắng về những lựa chọn cho sự nghiệp và hôn nhân, cũng như áp lực phải chăm sóc người già trong gia đình", Tian Wenzhi viết. ■

GÓC **BÌNH LUẬN**

Đừng đổ lỗi cho du khách

● **LƯƠNG SAN**

Du lịch quá tải ngày càng trở thành bài toán cấp thiết của nhiều quốc gia và các điểm du lịch nổi tiếng trên thế giới. Khi dòng khách du lịch quá đông đúc vào cùng một thời điểm, tại một địa điểm có thể gây áp lực lên cơ sở hạ tầng, làm suy giảm môi trường tự nhiên và xáo trộn cuộc sống của người dân địa phương. Ở một số thành phố châu Âu, tình trạng quá tải du lịch trong mùa cao điểm dẫn đến mối quan hệ giữa du khách và người dân địa phương trở nên căng thẳng, thậm chí đã diễn ra những cuộc biểu tình "đuổi khách".

Giới chuyên gia cho rằng, không nên "đổ lỗi" cho du khách khiến điểm đến bị quá tải, bởi nếu việc quản lý luồng du khách tốt hơn thì sẽ hạn chế được tình trạng lượng khách tập trung đông đúc. Điển hình như tại Trung Quốc, nhiều địa phương đã thực hiện chia nhỏ điểm đến để phân tán du khách và gắn camera khắp nơi theo dõi du khách, kiểm soát tình hình và kịp thời phân bổ, điều phối khi cần thiết. Nghĩa là thay vì hạn chế số lượng khách du lịch một cách cứng nhắc, thì công tác phân luồng du khách cần được cải thiện và linh hoạt hơn.

Thực tế, các giải pháp ứng phó với tình trạng quá tải du lịch trên thế giới không ngừng được bổ sung. Nhiều quốc gia cũng tăng cường điều chỉnh các chính sách du lịch thích ứng để kiểm soát dòng du khách và giảm các tác động tiêu cực của quá tải du lịch. Nhật Bản tiến hành thiết lập hạn ngạch du khách, tăng giá vé trong giờ cao điểm, phát triển cơ sở hạ tầng để phân tán lưu lượng du lịch và thúc đẩy việc khuyến khích du khách ghé thăm các tỉnh ít đông đúc nhưng cũng đẹp không kém trên toàn quốc. Trong khi đó, nhiều điểm đến ở châu Âu cũng áp dụng các biện pháp để hạn chế số lượng du khách vào những mùa cao điểm du lịch. New Zealand thực hiện tăng gần gấp ba lần thuế nhập cảnh đối với khách du lịch quốc tế...

Trong bối cảnh du lịch đang phục hồi mạnh mẽ, nhu cầu khám phá, trải nghiệm không ngừng gia tăng, việc quản lý điểm đến, kiểm soát dòng khách và giảm thiểu những rủi ro do quá tải du lịch cần được cải thiện, cũng như triển khai tích cực hơn. ■